

ЛЕНИН ЁЛУ

КПСС-НИ ОБКОМУНУ, ДАГЪЫСТАН АССР-НИ ОЪР СОВЕТУНИ ВА МИНИСТРЛЕР СОВЕТИНИ ОРГАНЫ
ОРГАН ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ДАГЕСТАНСКОЙ АССР

ЛЕНИНСКИЙ ПУТЬ

1918-нчи йылы
апрель айында
башлап чыгарылга

ТАЛАТГЮН

27

ФЕВРАЛЬ

1990

№ 25 (10511)

Багъасы 3 кепек

1990

4

МАРТ

Сайлавланы
гюню

Ону

кЪОЛУ
енгил

ОЧЕРК

Палатагъа гиряп гелген орта оьмюрдеги, бийиксув, ачыкъ юзлю, жагъ айлангълы доктор, саламлашып, гъар аврувну уьстюне бир барып, гъалын-гюнюн сорап, масхара-тогъушувлар булан операция этилген жагъил улангъа багъып: «Ишлер нечкдир, игит? Кепингиз буз-

ма, сен де эки гюнден юрю-
жесен, — деп, огъар къар-
шы наравагъа ерлешген улан
гъа: «Сен операциягъа гъа-
зир бол, къочагъым», —
деп, шолай гъар аврувгъа
бир янашып, масхара булан
да, йылы сёзю булан да ола-
ны гентюн ала, юрегин ача.
Тек шону булан бирге къат-
ты низамны да, врачны гёр-
сетивлерин тайышысуз ют-
мекни де талап эте.

— Шу адамгъа къарап,
ол профессор деп бир де
эсинге гелмекек, — дей, ол
палатадан чыкыгъанда, ав-
рувланы бирси.

— Гертиден де шо профес-
сорму? — деп тамаша бола
янгы гелген аврув.

— Дюр, воллагъ, таза
простой профессор, къолю да
енгил, — деп къоша ону
бичагъыны тобюнде ятгъан
аврув да. Бир керен тюрюл,
ол гюнде бизин уьстюбюзге
нече де гире, гъалыбызны со-
рай, тийишли гёрсетивлер
бере.

Озюкда, профессор да
башгъалар йимик адам. Бу-
са да, биз профессорну, ай-
ронгъа ол медицинаны про-
фессору буса, ону башгъа-
лай гёз алдыбызгъа гелти-
рип, адам арагъа аз къат-
найгъан, шону учун чоласы
да етишмейген, иши жеп, за-
маны аз алим гъасанда биле-
биз. Тувардан-тувар олар бу-
са, оланы иши, чалышыву
булан раслангъанда буса
профессорлар бары да чалы-
шыву халкъгъа багъышлай-
гъангъа мюжор боласан, Тю-
ю, оланы арасында янгыз
илмугъа берилип, эки янын-
да, яшавда болуп турагъан
гъаларда онча аварасы бол-
майгъанлары да къаршылаш-
май кталмай. Тек мунда
оьзюню гъакъында сёз юрю-
леген профессор — Дагъыс-
тан балыгъ управленени
Магъачтала шагъарда де-
нгиз ягъа районда ардагъы
йылларда къурулгъан, оьзю-
ню бажарылу, пагъмулу ме-
дидина къулулукъчулары, ав-
рувланы мекенли багъыву
булан халкъны арасында
абур ктазангъан болница-
сыны хирургия бёлюнде
иш гереген Дагъыстан меди-
цина институтну хирургия

(Арты 2-нчи бетде).

КПСС-ни ЦК-сыны Политбюросунда

КПСС-ни ЦК-сыны Полит-
бюросуну 22-нчи февралда
болгъан жыйынында мартин
къурумаардан, коммунистлер-
ден ва партияда тюрюллер-
ден гелген таклифлени кюр-
чюсюнде ва партияны сьез-
дине КПСС-ни ЦК-сыны
платформасыны проектини
положениелерине кыйышы-
лу кюйде гъазирленген КПСС-
ни янгы Уставыны проектине
къаралгъан.

Гепг ва мекенли кюйде
арагъа салып ойланыну на-
тижасында Политбюро КПСС-
ни Уставыны проектини уьс-
тюнде дагъы да ишлемек ва
ЦК-ны Пленумуну къаравуна
ону бермек муратгъа кыйы-
шылу деп гъисап этген.

Жыйында КПСС-ни XXVIII
сьездин чакъырыгъа байла-
лу масъалалар, шоланы ичин-
де сьезде вакиллер йибери-
ню нормасты, делегатлар танг-
лавну ёругъу, партия къурум-
ларда гъисап берив-сайлав
кампанияны отгтеривню гъа-
кындагъы масъалалар ара-
гъа салынып, ойланылгъан.
Шо масъалалагъа гёре тийиш-
ли таклифлер де ЦК-ны Плену-
мунда къаралажакъ.

Политбюро ЦК-ны февраль
(1990 йыл) Пленумуну
центрда ва ерлерде яшавгъа
чыгъармагъа герекли гъасил-
лерине байлаву чаралагъа
къарагъан. Гъали политика
ва къурум иштеги аслу зат

КПСС-ни XXVIII сьездине
КПСС-ни ЦК-сыны платфор-
масын, сьездин алдындагъы
оьзге документлени теренден
арагъа салып ойланыну
генгледирмек, сьезде гъа-
зирлик гёрювню партияны
уулу оьлчевлерде янгырты-
ну яшавгъа чыгъармакъ ва
жамиятны яхшы гючлерин
янгыртып къурувну борчла-
рына гёре бирлешдирмек учун
къаныгъыву кюйде пайда-
ландырмакъ экенлиги эсгерил-
ген. Бары да якълардан прак-
тика натижалагъа етишмеге,
башлапгъы партия къурумла-
ны, загъмат коллективлени
активлигин гётермеге тарыкъ.

(ТАСС).

КОСМОС ВАХТАДА

Учувну ишин юрютю
центры. (ТАСС). «Союз ТМ-9»
деген транспорт гемеин янгы-
дан тиркеширив булан бай-
лаву ишлени отгтерген сон
Анатолий Соловьёв ва Алек-
сандр Баландин учувну гёз-
алгъа тутулгъан программ-
сын яшавгъа чыгъарыну да-
вам эте.

«Галлар» деген технология
установкада сынав отгтерилме

башлагъан. Шо сынав прак-
тика космонавтиканы айрокъ-
да бек уулу гележеги булан-
гъы ёлларындан бирисине —
космосдагъы материаловеде-
ниге байлаву генг програм-
маны оьлчевлеринде отгтери-
ле. Бешинчи аслу экспедиция-
ны экипажны учувну вакъ-
тисинде алынган ярым про-
водник материалларыны би-
ринчи талабы шо аппаратура-

ны онгаргъанлагъа — СССР-
ни Электрон промышленносту-
ну министрлигини «Илму
центрыны» НПО-суну специа-
листлерине берилген ва гъа-
лиги приборлар къурув ишин-
де пайдаландырылажакъ.

Медицина тергевюню нати-
жаларына гёре космонавтланы
савлугъу яхшы. Учув ёрукъ-
лу кюйде юрюле.

АЙРЫЧА ЧЫГЪАРЫЛГЪАН

Партияны XXVIII сьездине КПСС-ни
ЦК-сыны февраль (1990 йыл) Пленумун-
да алив гёрюлген КПСС-ни ЦК-сыны «Ин-
санлыкъ, демократ социализмге» деген
платформасыны проектини тексти айрыча
брошюра этилип чыгъарылгъан.

Брошюра Политиздатда чыгъарылгъан
ва «Къызыл пролетарий» деген типогра-
фияда печать этилген.

(ТАСС).

ЖУРНАЛИСТЛЕР БУЛАН ЁЛУГЪУВ

Партияны обкомуну аграрный бёлююн-
де республика газетлени, журналланы,
радиону ва телевидениени журналистлери-
аграрниклери булан ёлугъув отгтерилген.
Аграрный бёлюню заведующий А. Х.
Магъаматов республиканы юрт хоозайст-
восундагъы ишлени гъакъында, респуб-
ликаны агропромышленный комплексини
гележеке де оьсдюрювню масъалалары
гъакъында хабарлагъан, журналистлени
сравларына жавап берген.

КЪАТТЫГЮН—МИТИНГЛЕНИ ГЮНЮ

Уьлкени айры-айры шагъарларында 25-нчи
февралда митинглер болгъан. Шоларда аслу
гъалда янгыртып къурувну ва демократ тюрле-
ниелени кыламагъа чакъыргъанлар.

МИНСК. Белорус ССР-
ни халкъ депутатларын
сайлавланы гъакъындагъы
закондагъы кемчиликлер ва,
шо кемчиликлеге байлаву
болуп, республиканы жамият
яшавунда тузулунгъан гъал
нечесе минглер булангъы
митинглер отгтерилме
себеп болгъан. Митингде чы-
гып сейлейгенлер гъалиги
сайлав кампанияны барышын-
да йиберилен тереклиени
гъакъында айтгъанлар.

Ульяновск. «Партияны
янгыртыв ва Советлени толугъа
гъакимлини учун» деген до-
зунгун тобюнде митинг бол-
гъан. Ону ктарарында жа-
миятны гележекеде де демок-
ратлашдырмакъ учун халкъ-

кырыв болгъан: «Биз —
халкъбыз! Политика башгё-
теривлер, митинглер, демон-
страциялар — бизин ёлубуз!»
Митингде чыгып сейле-
генлер гъалиги политика къу-
рулушларына къаршы айт-
гъан, КПСС-ни Ленинград-об-
комуну, ону экиричи секре-
тарыны тийишлилиги айып-
лангъан, Россияны харамсыз-
лыгына етишмеге чакъырып-
лар эшитилген.

СВЕРДЛОВСК. Уралны бек
уулу индустрия центрында
кеп минглер булангъы халкъ-
ланы ортакъчылыкъ этивю
булан отгтерилген митингде
чыгып сейлейгенлер бары да
демократ гъаракатланы сыкъ-
лашдырмагъа, экономикада
ва ич политикада уулу тюр-

къастланы бир де умпагъаты
болмагъан. Башлапгъы вакъ-
ти митингде орта гъисапда
2 минг адам болгъан, ахы-
рына таба бир нече юз адам
тюрюл къалмагъан...

ГОРЬКИЙ. «Биз — Совет-
лени толугъа гъакимлигини,
адамны пайдаларына демокра-
тияны генгледиривню яны-
быз. Биз КПСС-ни мекенли
кюйде демократлашдырынуу
яныбыз!» Шо ва оьзге ча-
кырылгъан бугюн Нижегородск
Кремлин тамларыны янында
эшитиле эди.

КЪАЗАН. Чыгышланы аслу
темын — алда токъта
гъан сайлавлар. КПСС-ни об-
комуну инамсызлыгъын гёр-
сетип, митингини ортакъчы-
лары онгача татар партия
къурумун къурма гереги гъа-
кында айтгъанлар, татар
АЭС-ни къурулушуна къаршы
къол гётергенлер.

МИНСК

Республика ва шагъар со-
ветлени халкъ депутатларына
кандидатлар оьзлени ягъади
гёрмеге имканлыкъ алгъан-
лар. Политика охувларыны
уьюнде ачылгъан дарсларда
оланы сейлевлерин ва дискус-
сиялары аудиториялар булан
бирликде видеопленкагъа
язылда. Сонг шону хас кюй-
де, психологлар, политологлар,
экономистлер шонда ортакъчылыкъ этелер.
Кандидатлар оьзалер айтагъан-
гъа гёре, дарслар бугюн бек
гъажатлы эришилгенлей
культурамына мекенли кюйде
уйрете. 300-ден де артыкъ
кандидат гъалиге ерли оку-
тувну курсларындан оьтген
ва 4-нчи марта Белоруссияда
болажакъ сайлавларда депу-
татлыкъгъа мандатлар учун
гъа оьбонну оьзлени ишле-

Совет Союздан янгылыкълар

июш» деп ат кёюлгъан. Шо
янгы жамият къурумну къа-
тынланы республика совети,
тыш уьлкелер булан дослукъ
ва культура байлавлукълары-
ны таджик жамияты, пара-
хатлыкъны сакълаву респуб-
лика комитети къурган.
Бирлешив республиканы жа-
мият-политика яшавунда къа-
тынгышилени ролюн гётерив-
ню оьз мураты этип салгъан.
Шонда законланы гючю бу-
дан кетилген инамлыкъны
на яхшы къулулукъланы оь-
люклери ачылгъан. Орта
Азияны республикаларыны,
Ювукъ Гюнтувуну уьлкелер-
рини къатынгышиленини къу-
румлары булан байлавлукъла-
ны ва бирликде чалышыну
бекледирив де гёз алгъа ту-
тулгъан.

УЛЬЯНОВСК

Шагъарда онгача иш гёре-

янгыртыв учун» деген полит-
клубну биринчилей чакъыр-
гъанлар. Дискуссияны темасы
— «КПСС-ни ЦК-сыны фев-
раль Пленумуну къарарларын
дан сагъа да, магъа да нечик
дарслар алмагъа гереке».
КПСС-ни XXVIII сьездини три-
бунасына чыгъарылажакъ
программалы документлени гъа-
зирлевню ишине бары да
кыла, агъамлар, оьзлени
ринге, партияда тюрюл масса-
ланы да къуршавгъа болуш-
лукъ этив — янгы политклуб
ну аслу муратлары шолай.

ГРОЗНЫЙ

Чечен-Ингушетияны «Чер-
лённая» деген станицасыны
ювугъунда иште салынган
гючлю компрессор станциясы
Темиркэзлыкъ Кавказына ва
Закавказьени районларына

АЙТЫЛГЪАН СЁЗ— АТЫЛГЪАН ОКЪ

Ардагъы гюнлерде 139
номерли Къаагент сайлав ок-
ругдан Дагъыстан АССР-ге
халкъ депутатлыкъгъа аль-
тернатив къайдада гёрсетил-
ген оьзлени кандидатлары
«Къаагент» совхозну баш
бухгалтери Н. Алибеков, шо
хозйствону бригадир С. Мир-
заев, КГБ-ни отставкадагъы
подполковник С. Абдулагъа-
тов булан Гъусеменгет юрту
загъматчыларыны ёлугъуву
отгтерилди.

Округ сайлав комиссияны
председатели А.П. Чаракъов,
заада олтурганлагъа ёлу-
гъуу мурадын англатып,
кандидатланы биографиялары

нчи йылда Къаагент юрта
тувгъан, кзумукъ. Ленинград
шагъарда А. Н. Вознесенский-
ни атындагъы финанс-эконо-
мика институтну бугюн
Ону загъмат ёлу Начальник
банкны Дагъыстан контро-
сында экономист гъасанда
башлангъан. Сонг буса рес-
публикабызны шагъарларын-
да, районларында гъар тюрюл
жаваплы къулулукъларда иш-
леген. Оз гъали «Къаагент»
совхозну баш бухгалтери —
гъисап юрютю ва планлаш-
дырыл бёлюню начальниги
болуп загъмат эте.

Сайлавланы алдында-
гъы жени платформан, — де-
гъи оьзлени сыйлыниги Н. Али-

Ульяны айрыгыры шагырларына 25-нчи февральда митинглер болган. Шоларда аслу гылаа янгартып кырууну ва демократ тюрлениени ийламагга чакыргылар.

МИНСК. Белорус ССР-ни халк депутаттарыны сайлаулары гыакынлагы акондагы кемчиликтер на, иш кемчиликке байлау болуп республиканы жамият янашда туралыган гылаа митинглер болган. Адамланы ортакчылык этиву булан митинг оьтгермеге себеп болган. Митингде чыгып сыйлейгенлер гыалиги сайлау кампанияны барышында Ийберилген терсиклени гыакында айттылар.

УЛЬЯНОВСК. «Партияны янгартып ва Советлени толугыакынлагы учун» деген лозунгю тюрюнде митинг болган. Ону кыарарында жамиятны гележекте де демократлашдырмак учун халкны бары да кыатлавларын бирлешдиривну агамиятлыгы эсгерилген.

ЛЕНИНГРАД. Бек тешилген йимик явагган гюн оьтгерилген уллу митингде булай чакырылган:

«Биз — халкбыз! Политика башгтерилер, митинглер, демонстрациялар — бизин элбуз!»

Митингде чыгып сыйлейгенлер гыалиги политика кырууларына кыаршы айттылар. Иш ва оьтгерилген кыаршылар бугун Нижегородск Кремли тамларыны анында эшитиле эди.

КЪАЗАН. Чыгышланы аслу темасы — алда токътан сайлавлар. КПСС-ни обкомуну инамсызлыгын герсетип, митингин ортакчылары онгача татар партия кыруумун кыурма гереге гыакында айттылар, татар АЭС-ни кыурулушуна кыаршы кыол гетергенлер.

Митинглер Волгоград, Куйбышев, Саранск, Смоленск, Саратов, Архангельск, Вологда ва уьлкени озге шагырларында да оьтгерилген. (ТАСС).

МИНСК. Республика ва шагъар Советлени халк депутаттарына кандидатлар оьзлени ягдаа гермеге имканлык алгандар. Политика охуларыны уьюнде ачылган дарслар оланы сыйлейлери ва дискуссиялары аудиториялар бугун бирликде ондонайыкка экилаа Совет аьткерлерини анализ эте. Психологлар, политологлар, экономистлер шонда ортакчылык этелер. Кандидатлар оьзалер айтагган гыа гере, дарслар бугун бек гыажатлы эришивлюклени куьтурасына мекенли кюде уьйрете. 300-ден де артык кандидат гыалиге ерли охутувну курсларында оьтген ва 4-нчы марта Белоруссияда болажак сайлавларда депутатлык гыа мандатлар учугу ябушувда оьзлени имканлыклары артыргылар деп айтмагга ярай.

ДУШАНБЕ. Таджикистанны кыатынларыны бирлешивне «Германияны республика совети, тыш уьлкелер булан дослук ва куьтура байлавлукларыны таджик жамияты, паракхатлыкны саклаву республика комитети кыурган. Бирлешив республиканы жамият-политика яшавунда кыатынгилени ролон гетеривну оз муралы этип салган. Шонда законланы гючю булан икелени, инамлыкны ва ахшы кыулуькланы белокклери ачылган. Орта Азияны республикаларыны, Ювук Гюнтувшу уьлкелерини кыатынгилерини кыурумлары булан байлавлуклары ва бирликде чалышыву беклешдирив де гыа алгга туулган.

УЛЬЯНОВСК. Шагъарда онгача иш гереге дагы да бир жамият гыаракаты кыурулган. Шагъарлылар гыалиги заманы гыакында ачык кюде лакыр этмеге «Коммунистлер партияны уллу оьчелерде

Чечен-Ингушетияны «Червённая» деген станицасыны ювугунда ишге салынган гючю компрессор станциясы Темиркызык Кавказы ва Закавказьеи районларына табин газы кеп бермеге имканлык туьдур. Станция лап да янгы ясандырылар булан таьмин этилген.

ГРОЗНЫЙ. Чечен-Ингушетияны «Червённая» деген станицасыны ювугунда ишге салынган гючю компрессор станциясы Темиркызык Кавказы ва Закавказьеи районларына табин газы кеп бермеге имканлык туьдур. Станция лап да янгы ясандырылар булан таьмин этилген.

(ТАСС-ны мухбирлери).

Артаггы гюнлерде 139 номерли Кыагент сайлау округдан Дагыстан АССР-ге халк депутатлык гыа альтернатив кыайлаа гетерилген оьзлени кандидатлары. «Кыагент» совхозну баш бухгалтери Н. Алибеков, шохозяйствону бригадир С. Мирзаев, КГБ-ни отставкадагы подполковниги С. Абдулагатов булан Кыосемент юртуу заьматчыларыны элугуьу оьттерилди.

Округ сайлау комиссияны председатели А.П. Чаракъов, залда олтурганлагга элугуьуну муралы англауып, кандидатланы биографиялары булан сайлачуланы таных этсин учун оланы инамлыгган адамаарына: А. Исавеге, М.Р. Кыурбановга, К. Алибековга сёз берди.

Илмутдин Алибеков 1951-нчи Кыада Кыагент юртау туьган, кыужук. Ленинград шагъарда А. Н. Вознесенский-ни атынлагы финансконогичи институту бугунда.

Ону заьмат элу Пачалык банкны Дагыстан контора-сында экономист гысапда башланган. Сонг буса республикабызны шагъарларында, районларында гыар тюрлю жавалпы кыулуькларда ишлеген. Ол гыали «Кыагент» совхозну баш бухгалтери — гысап юртиюу ва планлашдырып белюгюю начальниги болуп заьмат эте.

— Сайлавланы алдындагы мени платформа, — де ди оьзюню сыйлейюде Н. Алибеков, — аслу гыада социальний, экономика, политика масыаланы кыурушай.

(Арты 3-нчы бетде).

гюн сайын чалтлаша. Гетген йилны шу вакытис булан тенгелешдиргенде бу йыл авлакылагга 4 минг тонна ерли кюлевючлер артык чыгырылган.

Бизин районну шартларында гыабияйны 3—4 керен сама сугарма тюрше. Хозяйстволарда буса сувну янгур йимик этип себеген хас машинлер етишмей. Гыалиге оланы санаву 70-ден артык тюрюл. Азында айттында, дагы да 10—15 шолар агрегат тарык. Тийишли кыурумлагга алданок тилевлер йи берилип, биьдирилген буса да, олар булан хозяйстволар таьмин этилмей тура.

Гыабияйны тюрюмюн чалт ва тас этивсюз кыайтарыну масыалалары да гыалиге ерли чечилип битмеген. Яхшы иш герсетме болаган, механизатор оьр багга береген «Херсонец-200» маркалы комбайнлар 20 тюрюл ёк. Оланы бирлерине запас частлар етишмей токътанган. Ремонт предприятелер де запас частлар ёк деген себеплер булан оланы ярандырып онгарывну созуп тура. Уьстеьюне, колхозланы, совхозланы ёлбашчылары тракторлар етишмейгени гыакда да район кыурумлагга билдире. Шо болмаса болмайгган техника булан сама хозяйстволар рази болкда таьмин этилмей.

Н. ГЫАНИЕВ,
Хасавюрт РАПО-ну агроному.

Алдынлыкны алып юрюйлер

1989-нчу йыл Магачкыладагы 3 номерли СУОР юзде де кыолай уьлкени ичлерин онгаргган. Шоланы арасында чебер маллар чыгырагган комбинат Магачкыладагы 1100 адамга ери булангы «Магачкыала» кинотеатр, Комсомол проспектеги ва Астемировну атындагы орамдагы 81 ва 39 квартирил яшавлук уьйлер бар. Объектлерде эсгерилген управление 2 миллион 594 минг манатны ишин кютен. Гыар адамга гысап этгенде 6720 манат тие.

Йылны гыасиллерине гере управленеде бар 18 де бригаданы арасында сырлачуланы Татьяна Никонова, Зоя Сёмкина, Клавдия Дорожко, агъач усталаны Иван Никитов, Салим Рамазанов ёлбашчылык этеген бригадалары алдыны ерлени алып юрь.

Бу йыл 3 номерли СУОР-га 2 миллион 500 минг манатны уьчелюнде кыурулуш-кыурашдырып ва биьналаны ичлерин онгарыв ашлени кютмеге герек.

О. МАКЪСУТОВ.

БЕШЙЫЛЛЫКЪНЫ АХЫРЫНЧЫ ЙЫЛЫ

Таштемир Таштемиров Ленин районну «Гьели» совхозунда туварчы болуп ишлейгенли 34 йылдан да кыолай бола. Саламат турушу, асил заьматы булан ол оьзю булан янаша фермада ишлейгенлеге уьлгю бола. Фермада гетген йыл планда герсетилген 815 тоннаны ерине 730 тонна сют савулганылыкда. Таштемирни аслам пайы бар.

О. Исракилов чыгаргган сурат.

Уллу борчлар токътанган

Етишип гелеген язбаш авлакчылары техниканы ярашдыривну, урлуклар танглаву ва оьзге ишлени чалтыкда оьтгерме борчлу эте. Бизин Хасавюрт районну авлакчылары да, республиканы оьзге районларыны заьматчылары йимик, бу йылгы язбашны толугыакынлагы булан кыаршылама кыаст эте. Шогъар айрыча тергев бакдыраганыбызны себеби де англашылмай тюрюл. Айтагганым, районбуз тюрлюк бойда тюрюл, савлай республикада да уллу майданларда ашлык оьсдюреген регионлардан бири санала. Кыыйматлы оьсюмлюк саналагган гыабияй буса бизде 3780 гектарда оьсдюрюлежек. Ачык этип айттында, районда бар 38 колхоздан ва совхоздан 25-нде гыабияйга кыулуьк этилежек.

Белгили болганы йимик, артаггы йыллар болгана бизде де гыабияй оьсдюрюге, ондан алынагган тюрюмлени артыргыга тийишли кыадарда тергев болмай турду. Натяжада бир-бир хозяйстволарда кыайтарылган тюрюмю кыадары чачылган урлукдан да кем гезиклер бола эди. Гыабияй оьсдюрювчюлени ишинде туьдуьган бурулуз заьматны янгы кыайдаларда кыурув булан

байлаву. Подряд, ижара коллективлер оьсюмлюкден алынагган тюрюмлени бары да имканлыклары гыали де толугыакынлагы кыолланып битмегенин исбатлады.

Оьтген йыл гыабияй оьсдюрювчюлерибиз ону умуми кыадарын 12104 тоннага етишдирме болду. Демек, гыар гектардан план булан токъташдырылган 24 центнерин орнуна орта гысапда 31,4 центнер тюрюм кыайтарылды. Айры-айры хозяйстволарда иш гереген звеноланы натяжалары дагы да гермекли. Мисал учун, М. Горькийни атындагы колхозда гетген йыл гыабияй 380 гектар ерде оьсдюрюлду. Ону гыар гектардан байрамавуллар орта гысапда 81,2 центнер тюрюм алды. Хозяйствону сынавлу механизатору В. Абуханов авеносу булан 180 гектардагы гыабияйлыклары гыар гектарында 84,1 центнер тюрюм алып, районда гыабияй оьсдюреген коллективлени арасында биринчи ерге чыкма болду.

Бу ерде бирдагы бир шулай затны эсгерип кыойма сюебиз. Звенону членлери болдурулагган гыабияйны оьсюне токътатгган багбасын планда герсетилгенинде эсе кыйлы тебен тюрюме бажаргган. Ону бир центне-

рине 11 манат 20 кепек токъташдырылган болган буса, гыакыкыатда 7 манат 40 кепекте тенг болган. Озокда, шолар аз харж булан болдурулган аслам тюрюм хозяйствону экономикасын беклешдиривге яхшы кемеке этгени белгили. Гыабияй оьсдюрювчюлени де кыасты тергевсюз кыалмагган. Планда артык болдурулган тюрюмю аслам пайы звенону членлери арасында пайланган.

М. Садулаев ёлбашчылык этеген гыабияй оьсдюрюв звенону членлери етишген натяжалар да макътавга тийишли. Дос коллектив 200 гектардагы гыабияйны гыар гектарында планда герсетилгенинде эсе эки керенге ювук артык тюрюм алган. Гыабияйны гыар центнерин багбасы 8 манат 20 кепекте тенг болган. Шо да пландагысыдан эсе 3 манатга тебен бола.

М. Горькийни атындагы колхозну хоншусунда ерлешген «Темираул» совхозну гыабияй оьсдюрювчюлери де артаггы йылланы ичинде гермекли натяжаланы кыолада эте. Оьтген йыл мунда гыар гектардан орта гысапда 60,5 центнер тюрюм кыайтарылган.

Батырмурзаевни атындагы колхозда кыйматлы оьсюмлюк алдагы йыл 300

гектарга ювук майданда оьсдюрюлду. Ону гыар гектарында орта гысапда 50 центнер тюрюм алынды.

Озокда, тюрюмлени кыадарын артырма бары да имканлыклары бола да туруп, гыабияйдан осал тюрюм кыайтарган хозяйстволар да болду. Шоланы арасында Казбековну атындагы колхозну, «Октябрьский», «Ботарт» совхозланы эсгерме тюрше.

Оьсюмлюге яхшы кыулуьк этип, ону оьсдюрюп кыойган булан битип кыалмайганы белгили. Бай тюрюмю тас этивсюз кыайтарма да тюрше. Муна бу ерде де бир-бир хозяйстволаны ёлбашчылары чабан айланышы булан тюрюмю тас этивге ёл берелер. Районну специалистлери этген гысаплагга гере Ленинни атындагы, «Большевик» колхозларда гыабияй заманында кыайтарылп кыолга алынагган саялы, бюртикюю 10 процентге ювугу тас бола.

Районда бу йыл машинлешдирилген кыайдада гыабияй оьсдюреген 36 звено болажак. Оланы гыарни бугунлерде авлакылагга ерли кюлевючлер ташыв булан машгьул. Гыалиге районда тарлавлугга 35 минг тонна кюлевючлер чыгырылып тура. Дагы да 30 минг тонна етишдирилежек. Шо ишлер

гюн сайын чалтлаша. Гетген йилны шу вакытис булан тенгелешдиргенде бу йыл авлакылагга 4 минг тонна ерли кюлевючлер артык чыгырылган.

Бизин районну шартларында гыабияйны 3—4 керен сама сугарма тюрше. Хозяйстволарда буса сувну янгур йимик этип себеген хас машинлер етишмей. Гыалиге оланы санаву 70-ден артык тюрюл. Азында айттында, дагы да 10—15 шолар агрегат тарык. Тийишли кыурумлагга алданок тилевлер йи берилип, биьдирилген буса да, олар булан хозяйстволар таьмин этилмей тура.

Гыабияйны тюрюмюн чалт ва тас этивсюз кыайтарыну масыалалары да гыалиге ерли чечилип битмеген. Яхшы иш герсетме болаган, механизатор оьр багга береген «Херсонец-200» маркалы комбайнлар 20 тюрюл ёк. Оланы бирлерине запас частлар етишмей токътанган. Ремонт предприятелер де запас частлар ёк деген себеплер булан оланы ярандырып онгарывну созуп тура. Уьстеьюне, колхозланы, совхозланы ёлбашчылары тракторлар етишмейгени гыакда да район кыурумлагга билдире. Шо болмаса болмайгган техника булан сама хозяйстволар рази болкда таьмин этилмей.

Н. ГЫАНИЕВ,
Хасавюрт РАПО-ну агроному.

Алдынлыкны алып юрюйлер

1989-нчу йыл Магачкыладагы 3 номерли СУОР юзде де кыолай уьлкени ичлерин онгаргган. Шоланы арасында чебер маллар чыгырагган комбинат Магачкыладагы 1100 адамга ери булангы «Магачкыала» кинотеатр, Комсомол проспектеги ва Астемировну атындагы орамдагы 81 ва 39 квартирил яшавлук уьйлер бар. Объектлерде эсгерилген управление 2 миллион 594 минг манатны ишин кютен. Гыар адамга гысап этгенде 6720 манат тие.

Йылны гыасиллерине гере управленеде бар 18 де бригаданы арасында сырлачуланы Татьяна Никонова, Зоя Сёмкина, Клавдия Дорожко, агъач усталаны Иван Никитов, Салим Рамазанов ёлбашчылык этеген бригадалары алдыны ерлени алып юрь.

Бу йыл 3 номерли СУОР-га 2 миллион 500 минг манатны уьчелюнде кыурулуш-кыурашдырып ва биьналаны ичлерин онгарыв ашлени кютмеге герек.

О. МАКЪСУТОВ.

**Бизин къысматыбыз
бизин кълубузда**

«Ленин йулу» редакциясында ардагы ғойлер ытгерилген «дөгерек столда» байлавлуньку республика производство управленесини автобазасыны директору, 810 номерли Каспийски территория сайлав округдан РСФСР-ге за 67 номерли сайлав округдан ДАССР-ге халык депутатлыкыгъа кандидат Абдулльапул Магъамматсайитович Кыяпуров.

Магачкыяладагы автокомбинаты баш инженері, 33 номер-
ли Албэрюгентсайла округдан ДАССР-ге халык депутатлыкы-
га кандидат Ибраһим Алирзаевич Алиев, Магачкыялада-
гы радиомаллар чыгараган заводну ишчиси, 95 номерли
Ленин милли-территори округдан РСФСР-ге депутатлыкыга
кандидат Айсулагыма Исмамулдинович Ханарсланов ɵртэк-
чылык эди. Төбөндө шөндө болган лагкыры бербиэ.

«ЛЕНИН ЁЛУНУ»
«ДЁГЕРЕК СТОЛУ»

якъялган кеп-кеп пача-
лык идаралар бар. Тек
олай деп, мән биздеги куль-
тураны даражасын макъта-
майман. Көбюсю культура ча-
ралар гысап берив учун
гёриюлегенни де билемен. Куль-
тура да, дин де тенг шарт-
ларда, бир-бирин толуклаш-
дыра туруп, халыкны пайда-
сына ишлетилме гөрөк.

Мухомор: Нечки ойлашмасыз, буссагыт Дагыстанга союз республика болмак учун шартлар бармы?

А. НЫПУРОВ: Дагыстан Россия булам бек байланган. Биз бугун, союз республика ны гыкындагы масталаны гетерип, шогъар гызарлик гёрвию башлама герекбиз. Тек гыалиг бейшылыккыда шону талап этмек тиз болмаз.

И. АЛИЯРОВ: ДАССР-ге халкъ депутат этилип сайлансам, чалышывумну аслу гьалда 33-нчы округну сай

айроқьда жагыллар шо сый-
лы хасиятлааны тас этип ба-
ра. Алдын дин илмуну таъси-
ри бар заманда, законгъа абу-
этив де, бир-биревге рагъмъ
да гючлю болгъан. Умуми
культурагъа буса динни бир-
де къаршылыгыгъа ёкъ.

Бирдагы бизин республикага хас масала. Жаапкчулуктар миллетлени процентине катарыны бериле. Адамны миллетине туюгу, он бажарылуугуна, кызыкканына лап алдын тергев берме герек. ДАССР-ни Оыр Сметинде буса бары да миллетлени вакилдерини санава тенг болма тюше. Биз бир

бир миллетдени барын д
билмей эдик. Гьали андиле
анчихлер ва бир-бир оьзг
биз аварлар деп турагъан
халкълар айры тля, культу
расы, тарихи булангъы мил
летлер экенин билдире ва

бугюн бар законлар да бар
да адамгъа бир йимик тий-
мей. Гъаким адам да, просто-
ишчи де экиси де бир йими-
такъсыры учун башгъа-баш-
гъа кюйде жавапгъа тарты-
лагъанына нечакъы да ми-
саллар гелтине ярао али.

Мухбир: Ёшли сиз бир нече кереи ишчи адами ати айрыча эсгерип сёйледигиз. Дагыстанда СССР-ге депутатлар Мисриханов, Зайнаханов да ишчи классы бир килери. Телевиденде, бир бир жыйындарда айтылагы кыйге кыраганда, шо депутатланы чалышывуна ишчилер онча рази тюгюл.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Шәһәр сәһәһи сайлавчулар бизни әһүгъуларда да кәп айткан. Халыкны арасында: «Ишчә депутат - буса, әбрден таһрифлиғә гәрә сайланған», — дегән пиқру бар. Сиз әсгәр

гёрсетилген кандидаттаны
альтернативсизлери аслу гвал
да партаппаратны вакналлери
4-июнь мартда депутаттаны
ягы корпусу сайлангъанда
«Бары да гъакимлиг — Со-
ветлерге!» деген лозунгун
ивулк арада яшавгъа чы-
гъагъынг инаниа ярайын!

А. НЫПАНОВ: СССР-ни Конституциясыны 6-нчы статьясы таймай туруп ва КПСС, өзгө жамият кыу-румлар йиник, өзуюню ёлбайч, чыныкк берчларындан азат эткймей туруп, гыакимлик Советтерге гёчюн битмес. Советтени гыакимлиги учун бу-са аппаратта таби туюл, халкк сайлагыан депутаттар ябушмагга гөрек. Олаңы якталайгыанлар депутаттаны арасында аз болса да, халкк-ны арасында кёл болажак.

И. АЛИЯРОВ: Эгер ДАССР-
га те бизин республикалар

ны натижасын биз барыбыз
да гёрүп турабыз.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Ортакъ
нишго, халыкъя шондан пай-
да бола буса, мен де шо ёлну
тутар эдим.

Мухбир: Сиз халкъ депутат этилип сайлансагъыз, РСФСР-ни, ДАССР-ни депутатларыны съездлеринде, Оь Советлерини сессияларында дагыстан халкъланы милли автономдукъ талап этиюнюкъ масъаласы гетерилсе, шолалга не геден кьарар эдигиз? Айрыча алгъанда, къумукъ халкъ гьаракатыны аслу талапларыни яшавгъа чыгъармаштарлар бармы?

А. КЪАПУРОВ: Савал
уылкеде социальный тенгиз-
лик, осал экономика,
тюрю-тюрю неформал кзу-
румлар, гыракатлар, фронт-
лар кзурумакыга .би-
ринчи себеп болду. Дагыс-
танда чечилмеген милли ма-
сълалар барны мен бек ях-
шы билемен. Тек автоном-
лукъ масълалагъа бек сакъ-
янашмакыны яныман. Неге-
тюгюл, тюрю-тюрю миллет-
лени арасында тюртюшювлер
болуп гетмеклик бар. Мени
кызымны эри — даргили
кызардашмныки — аварлы
Бизде милли автономияла
кзурулса, биз гырибиз кый-
сы автономиягъа гирежекбиз.
Тонуракъланы пайлавну элу-
тутма тюшмей. Дагыстан
союз республика болса, ш-
заман ону ичинде милли ав-
тоном республикаланы гы-
кындагы масълаланы да
гетермеге ярай. Мен ойлаш-
гъан кюйде, кзумукъланы
да, башгъа халкъланы да
милли масълаларын бусса-
гъат автономиясыз да чечме-
бола, артгъа салмай чечме
тюшер.

Республикада, ерлерде гerti, халкъ сайлагъан Совет гъакимлиги къурулса, милли масъаланы халкъ сюеген кийде чечме имканлыкъ бола жакъ. Мен бирдагы да айтман, артгъа тебермей чечме герекли милли масъалалар бар. Тек бутун автономияны талап этген булан ону болдурмакъ учун шартлар гъкъ.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Милли масъаланы ғыякъында айта-ғыанда, шулай затны эсгерме-се ярамай. Шо масъалагъа хыйлы Ыыллар тергев берия-мий тургъангъа топуракъны ишлетивде, пайдаландырыда кѳп кемчиликлер йибери-гев. Тавда миллион гектаргъа ювукъ ерлер ташлангъаны ғыякъда мен оырде эсгерген эдим. Гъар миллиетни автономия бирлиги, башгъа сѳзлер булан айтгъанда, гиччи оьз ватаны болса топуракъ сая

ватаны болса, топуракъ сая-
лы жаваплылыкъ да, огъар
естик те абуклу энашын да

(Баллы: 1-й и 6-й бетде).

нафедрасыны профессору, медицина илмуланы доктору Сагърудин Юсупович Сапаров олайлардан туюл. Ол халккыны савлугъуну герттигъайын этеген, касбусуна толук юрегин берип чалышкан адам диме туюлур.

Ону биографиясы оялар юзлер булангы тенглилерни биографиясына ошай. Яшлыгы давад сонгыт кыйынлы йылларда оьтген. Биографиясыдан бир-бир мюгьелени эстерсек, Сагрудин Юсупович Кызбек району Миятлы юртуанда сабагычы агылюсюнде тувган. Ата юртуандагы етти йыллык школы битирген сонг, охувут Дылымдагы школа-интернатда узата ва 1957-нчи йыл 10-классны битирип чыгьа. 1959-нчу йыл Дагыстан медицина институтга тюше. Онда «яхшы» ва «лап яхшы» кыйматлар алып охуй. 1965-нчи йыл институтны битиргенде, профессор Р. П. Аскерханов институтну алмилер советине аспирантурада яда ординатурада охувун давам этсин учун С. Ю. Сапаровну оьзюню кафедрасында кыймакыны таклиф эте. Тер РСФСР-ни Савлукь сакьлан министрлиги ер герсетмегени саялы охувун узатывну масьаласы бир йылга артыга тебетиле.

1986 — 1968-нчи йыллар профессор Р. П. Аскерхановну клиникасында хирургия насабуну клиника ординатурасында охуй. Шондан сонг 1973-нчю йылта-ерлы Кызылыорт район больницада хирург, сонг бу са шонда хирургия бөлүккү заведующийн болуп ишлей. Район больницада практика хирург болуп ишлей туруп ол 1972-нчи йыл медицина илмуланы кандидаты бола ва шо йыл КПСС-ни сыдраларында да кыабул этиле.

1973-нчы йылдан берли Дагыстан медицина институтта хирургиядан даре бере ва хирургияны четимасталаларыны уьстюнде ишлей, башлап порту больницасыны хирургия беллюгюнде, сонг шо беллюкню балыкч промышленностку куьправленесини больница сына чыгьаргьанда буса мунда практика хирургия булан да чалыша. 1986-нчы йыл Сагьрудин Юсупович медицина илмулары Доктору бола, арадан эки йыл гетип, ол бир таушудан профессор этилип сайлана. Хирургиядагы оьзюню илму-практика ахтарышларыын Сапаров 80-ден де артык илму асарларында гьрсетген, оланы артысында да кьбюсю центральнй орган-

необюсю, центральныя орган-
ларда печать этилген. С. Ю.
Сапаров чакьда бир хирур-
гияны республика ва союз
форумларында Докладлар
эте Хирургия тармакыда-

гени белгилә. Профессор ләккыр этегенде, шо гыакъда кәп сәйләй буса да, аяруланы ону демили кьоллары тутгъан бичакъны яхшылыгындан сав болгъанлары Сагьрудин Юсуповичте алыгъыш тилеп туюкул сәйләмей. Иш елдашлары да ону чалышывуна оыр кыйымат бере.

— Мени ашкәзанымдагы чыгыялар рагатылык бермейтени сезиз. Ыылдан да кәп бола әди, — деп хабарлай Кызылдорт районык «Совет Армия» деген совхозуну механизатору Магьаммат Магьамирзаев. — Язбаш ва гюз айларда чыгыялар хозгәлаган вакытте яшаум бите әди. Муна профессор операция этген әди, янгыдак анадан тугьгандай болдум. Мягь яшасын шолай улаялар!

— Менн бавурум шншн кыла эди. Шону себебн билип болмай, докторлар ер-ерге бакъдырып турдулар. Ахырда бу больницага гелгенде, профессор Г. Ю. Сапаров операция этди, бавурумдан уьч литр сув алды. Гьалн гезекме ярык гирген, — дей Магъачкылада шншпадан Инбек этеген заводду ... шнчиси Р. Гажирагъинова.

— Нечесе кыяллардан бер-
ли аврувумну себебин би-
лип болмай, докторлар да
нижизиди, мени де инжизиди.
Гытта асгерде кыулуук
этегенде де токташдырып
болмадылар, — дей Да-
гыстан мурт хозаятчу инс-
титутну гыазирлик курсла-
рыны тыгызлачуу Гыжи
Магамматов. — Бары да
кыйын ашкызанымдагы
чыгында болгъан экен.
Профессор Сапаров опера-
ция этген эди — бары да
масыала чечилип калды.
Уллу баракалла болсун
огъар!

Булай баракаллалар профессор Сагъруддин Юсуповични атына нечесе юзлер булан айтылгъан.

— Сиз гысап этеген кюйде, медицина кыулдукчуну ишинде аслу зат не болма туюе? — деп сорайбыз Сагърудин Юсуповиче? — Мен учителим, аты дуюягыга белгили профессор Рашид Пашаевич Аскерханов: «Авруз — докторну алагы, ол озыюкту яшавун огыр кыулдукту этивге багышлама герек», — дей эди. Отыесиз тюз айтылган сазлер. Мен озыюкно ишинде учителимни сазлерине дуююленем. мен. Гыр медицина кыулдукчу да шо «Алагыга» кыулдукту этме герек деп де гысаплайман, — деп жавап бере ол.

Бир де кьондурулуп ай-
тылмагъан. Профессор Сагъ-
рудин Юсупович Сапаровну
объясню учительнин сёлалери.
не аминлигин мен оьз гёз

Депутатлыкыгъа
кандидатлар
бугюнгю яшавгъа
байлавлу
овзлени
пикруларын айта

Мухбир: — Башлап гъар-мандидат ызыню сайлавланы алдындагы платформасын-дан аслу эки-уыч пинруну айт-са, яхшы белар ан.

А. НАПУРОВ: Аслу мурат — ооктада, аламанлы яшавун яхшылашдырмак. Оглар да ёллар кен... Бизин республиканы, районлавы озлеени мастахаларын чечмек учун акчасы ект. Шо да оланы ярлыгыгындан туююл, бары да агача центрге, Москвага Киберилегенте гере. Дагыстанны бек бай табият ресурстары, дингиш ва озге маданлары бар. Тек тюку ект. Тамана тугулам, бизин предпрятики ишчилерини 120 квартиранк уй этдин мак учун, 700 минг манат акчаа тилеп, мен Москванг уй аша куракмы. Бизин урбаккан буса ширине Ом жетеле йылда 15 милли манат агчаа йибере. Магы кыалаз минглел булан адамлар квартирте гезикте токтагыны нече йыллар бол Неге? Неге туююл, ерли Советтин далканы уйлер Советтин далканы этмеге чакла агача майлары етишимей. Байлыгыбызны буса биротте айбасамыз.

Дегенде, Москвадагы Инженеринг гёре. Дагыстанны бек бай табият ресурстары, деңгизин ва өзгө мадданы бар. Тек гючү ёк. Тамаша туюлюму, бизин предприятени ишчилерине 120 квартиранк уй этдирмек учун, 700 минг манат акча тилеп, мен Москвага уя йыл юрюдум. Бизин упрвление буса центрны бюджетине йылда 16 миллион манат акча йибере. Магачкызда минглер булан адамдар квартирге гезикте токтатканы нече йыллар бола? Неге? Неге туюл, ерли Советлени халккы уйлер булац тагмин өтмеге чаккы акча маялары етишмей. Бар байлыккыбызны буса биз өзгө йиберебиз. Шо саялы, Дагыстанны аркиинлигин, өзгө масталарыны өзю чечме болаганлыктын союз республиканы даражасына ерли гётерме герек.

Дагы да мен уллу агбамият, береген бир мастала бар. Бизге межитлени аягыртма, дин англаву пайдалы тагсирин артырма герек. Дин адамы руг байлыктын, кылыктын беклешдире. Адамны руг доньясыны буса экономика булан да тувра байлавлугу бар. Бир мисал. Гьар автобусда «Сакъатлар учун», «Яшы булангы кытылар учун» деген, изывлар илинген ерлер бар. Мен бизин ушкелеги бары да автобустарда, шо изывланы өтмек учун кьолланагъан алюминийни орта гысабын чыгъаргъан адим: 1 миллион автобусдагы шо изывланы багысы 52 минг манатга олтура. Динни тагсириндегилеге буса шо изывлардагы өсге, салылар гъажатлы туюл, олар осуз да сакъатлар, яшы булангы кытылар, уллулар учун ер берме герекин англайлар. Дин бар ерде намус да, кылык да, саламатлык да болажакъ.

Мухбир: Депутатлыкка кандидатланы кеплери гъали, динни агбамиятына артык тергев берип, культураны, айрыкда милли культураны агбамиятын унутуп кьалагъан да йимик гёрюне.

А. КЪАПУРОВ: Неге туюл де, бизде дин пачалыкдан тышда. Культураны буса

гёрюлегенин де билемен. Бул турда да, дин де теңг шартларда, бир-бирин толумлашдыра туруп, халккы пайдасына ишлетилме герек.

Мухбир: Нечик ойлашасыз, буссагъат Дагыстанга союз республика болмак учун шартлар бармы?

А. КЪАПУРОВ: Дагыстан Россия булан бек байлангъан. Биз бугюн, союз республиканы гъакындагы масталаны гётерип, шогъар гъазарлик гёрюню башлама герекибиз. Тек гъалин бешыллыкка шоу талап өтмек тюз болмас.

И. АЛИЯРОВ: ДАССР-те халк депутат этилип сайлансам, чалышуву аслу гъалда 33-нчю округу сайлауларыны тапшурууларын айтмагъанда, республиканы ошчелюндеги бир нече агбамиятлы масталаны чечинге бакъдырар адим. Менн кепден берли къазаландырагъан бир зат бар. Москвада да туруп, Дагыстанны шартларын да адамшаву билмейген министерликлер, ведомстволар бизин кысматыбызны чече. Эркин, өзгөшюбюзгъа ишлем, өзгөшюбюзгъа тагмин өтмеге бир де имканлык ёк. Республикка да районлагъа, айры-айры хозяйстволарга бакъгъан якъда гъал шолай, — Магачкыла Москваны ерин тутта. Шо масталаны ошден туюл, янгыз халк сайлагъан депутатланы Советлери оравлу чечмеге бола.

Мен ойлашагъан кюйде, Советлени озлени актчасы болгъандан да пайда ёк, өзгө ону кьоллама, харжлама ер де, тарыккы алатланы сатып алмагъа имканлык да ёк буса. Бизин бугюгю системада сен ёлбашчы яда депутат болуп, адамлагъа ахшылык өтме сюе бусанг, биревлеге барып тилемеге, танышлыклар излемеге, бир-бир гезиклер чи законну да бузма-борчу болсан. Дагы ёгъесе, сени ишлеринг алгъа юрюмек, демек, пачалыкка да, адамлагъа да бир умпагъат да болмажакъ.

Динни масталасы. Бугюгеге бизде динден артык тарбиялавчу гюч ёк. Дагыстан эдеп, намус якъдан макъталып гелген. Гъали адамлар,

бирдагы бизин республикага хас мастала. Жаваллы кьуллуклар миллетлени процентине къаралып бериле. Адамы миллетине туюл, ону бажарылугуна, кылыккы янына лап алдын тергев берме герек. ДАССР-ни Оьр Советинде буса бары да миллетлени вакиллеринг санаву теңг болма туюл. Биз бир-бир миллетлени барын да билмей адик. Гъали андилер, анчиклер ва бир-бир өзгө биз аварлар деп турагъан халклар айры тили, культураны, тарихи булангы миллетлер экенин билдире ва өзгелеге тергев талап өтелер.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Менн сайлавланы алдындагы платформамда ишчи классны талаплары аслу ер тутта. Ишчилени яшавлук шартлары ёруклу туюл буса, олар ахшы ишлемеге де болмай. Дагыстанны байлыктын лап алдын дагыстанлылар пайдаландырма герек деген пикируну мен де якълайман. Бизин экономикада маънасыз, пайдасыз ишлер кеп этиле. Бир мисал алайык. Дагыстанда этилген коньяк, шиналагъа тёгюлуп, өзгө ерлерде сатыла. Башгъа шагъарларда, шо коньяккы шиналагъа тёгюп, башын беретсе туюл, дагы иш этилмей. Шолайлыкка коньяккы гелиминн бир уллу пайы республика учун тас этиле.

Топурак масталасы да бизде аслу масталалардан санала. Тавларда бош, ишлетилмей турагъан ахшы ашлык ошдюрме ярайгъан минг гектарлар булангы ерлер бар. Шо топураккы пайдаландырмайтканыны себеплерини бири: тав шартларда ишлем онгайлы гиччи тракторлар, комбайнлар ва өзгө юрт хозяйство техника ёк. Бизин промышленность шолай техниканы аз чыгъара. Биз ону башгъа пачалыктардан сама сатып алсакъ да, кеп затны утажакъбыз.

Бизин ушкеле правовой пачалыкка багып абат алгъан сонг, шо гъакъда да бир-эки сёз айтмай болмайман. Законлар ишлетилме, тагсирли болма герек. Бизде

Мухбир: Гъали сиз бир нече керен ишчи адамын атын айрыча өсгерип сёйледикиз. Дагыстанда СССР-ге депутатлар Мисриханов, Зайналханов да ишчи классны вакиллери, Телевидениеде, бир-бир жыйындарда айтылагъан кюйге къарагъанда, шо депутатланы чалышувуна ишчилер онча рази туюл.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Шо сёзлени сайлаулар бизин ёлугъуларда да кеп айта. Халккы арасында: «Ишчи депутат - буса, ошден таклифге гёре сайлангъан», — деген пикир бар. Сиз өсгерген депутатланы буса къайтармагъа герек дейгенлер де ёлугъа. Эгер сайлауларны талапларын кютмей буса, оланы шолай өтме ихтияры да бар. Мен сайлансам, шо сёзлер магъа да тие.

Мухбир: Абдулкъапар Магъамматсайтович, Сизин кандидатурагъыз гетген йыл СССР-те депутатлыкка гёрсетилген болгъан. Республиканы ёлбашчы кьуллукчуларыны лнындан шо заман Сизге кеп пуршавлук этиле болгъаны гъакъда шагъарда кеп сёйлеме. Бу гезик шо якъдан гъал нечикдир?

А. КЪАПУРОВ: Гертлей де, гетген йыл магъа гючлю пуршавлуклар этилди. Менн депутатлыкка гёрсетеген жыйынданы 26 протоколу къабул этилмей, гери къайтарылды. Гьар протоколга запятой етишмей, гъыз етишмей деп яда юз тюрю өзгө себеплер таба эдилер. Магъа кандидатурагъны тайдыр деп тилевлер кеп болду. Шо ишни башына КПСС-ни обкомуну о замангы экинчи секретары Коробейников, Ленин (шагъар) райкомуну биринчи ва экинчи секретарлары туюген эдилер.

Бу йылгы сайлавланы алдында буса гъалиге четимликлер ёк. Тек 4-нчю мартда тавушлар саналагъанда, кыйыккысытывлар, кьаллашдыривлар болма йрай. Шо саялы туюден, сайлауларыны, жамиятны агъындан, тергевню гючлендирме туюжек.

Мухбир: ДАССР-те, ерли Советлеге депутатлыкка

гъакындагы масталаны гётерип, шогъар гъазарлик гёрюню башлама герекибиз. Тек гъалин бешыллыкка шоу талап өтмек тюз болмас.

И. АЛИЯРОВ: ДАССР-те де, бизин республикада СССР-ге йимик, депутатлар сайланса, «Бары да гъакимлик — Советлеге!» деген лозунгу гъакында айтмаккы маънасы ёк. ДАССР-те депутатлыкка гёрсетилген кандидатланы 70 процентин аппаратчылар экенин ва оланы кебюсю альтернативсиз экенин гёз алгъа тутсакъ, шолай болажаккына шекленме туюмей. Аппарат савлай Союзда гъакимлик Советлени кьолуна гечме турагъаны гёрюп, озлени вакиллерине не амал этип де, депутат мандат тутдурма кысткыла.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Влашлар айтгъан затны мен де толук кюйде якълайман.

Мухбир: СССР-ни халк депутатларыны бир пайы Преаидумга оппозиция гысапда башында дёрт сопредседатели де булангы регионара депутат бёлюк кьургъан. Бизде де шолай районара депутат бёлюк кьурувну сиптечилери болса, депутат этип сайлансагъыз, сиз де шолайлагъа кьошулармы эдигиз?

А. КЪАПУРОВ: Гъали де халк депутатланы, ДАССР-ни Оьр Советин сайлав болуп битмеген буса да, шо мастала арагъа чыгъагъы белгиле. Сиз айтагъан сиптечилени арасында мен де болажакъман.

И. АЛИЯРОВ: ДАССР-ни халк депутатларыны сьезинде, Оьр Советини сессияларында тюрю-тюрю пикирлар болсун учун, озокъда, кьаст өтер адим. Бары да бир кюйде ойлашагъанлык

гереки милли масталалар бар. Тек бугюн автономияны талап этген булан ону болдурмак учун шартлар ёк.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Милли масталаны гъакында айтгъанда, шулай затны өсгермеге арамай. Шо масталагъа хыйлы йыллар тергев берилмей тургъанга топураккы ишлетилме, пайдаландырма кеп кемчиликлер йиберилген. Тавда миллион гектарга ювук ерлер ташлангъаны гъакъда мен ошде өсгерген адим. Гьар миллетни автономия бирлиги, башгъа сёзлер булан айтгъанда, гиччи өзгө ватаны болса, топурак савлы жаваллык да, ошгъар ерлик де, абурлу янашын да тувулунар адик. Республиканы вузаларына туюгенде бир-бир регионаны вакиллерине енгилликлер сакъланагъанлык да миллетлени арасында теңгсизлик тувдурла.

И. АЛИЯРОВ: Биз бирдагы бир затны унутта турабыз. Автономия масталасын бир-эки адамлар туюл, савлай миллет гётерген. Кьумук халк гъаракатны сьезинде мен шоу теренден англадым. Халк гъаракатчылагъа биревлер миллетчилеге йимик янашын тюз өтмей. Шу мастала гётерилген сонг, 16-нчы январда «Правда» газетде чыкгъан К. Задулаевни маънасы гъакъда да айтма сюемен. Шону ошумагъан ва ошуп биттен сонг къазалланмагъан кьумук ёктур. Мен өзгө пикирун айтман, кеплер менн булан рази болажаккы да билемен. Шо зараллы маъналы чыкмаккыны бизин республиканы башын тутгъанланы да уллу айыбы бар...

Мухбир: Лап ахырыныч сорав. Республикадагы милли газетлени гъакындагы сизин пикиругъуз?

А. КЪАПУРОВ: Шундагы кандидат ёлдашларым да менн булан рази болар деп өсиме геле. Бизин газетлени бойундагы югенлерден азатлап, олагъа аркылик бермеге герек. Эркиинлик, демократияны бары да тармактарда артырма заман болгъан. Дагыстан шо якъдан бек артда кьалгъан.

Ламъырлашуву язгъан Р. ГЪАРУНОВ.

гереки милли масталалар бар. Тек бугюн автономияны талап этген булан ону болдурмак учун шартлар ёк.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Милли масталаны гъакында айтгъанда, шулай затны өсгермеге арамай. Шо масталагъа хыйлы йыллар тергев берилмей тургъанга топураккы ишлетилме, пайдаландырма кеп кемчиликлер йиберилген. Тавда миллион гектарга ювук ерлер ташлангъаны гъакъда мен ошде өсгерген адим. Гьар миллетни автономия бирлиги, башгъа сёзлер булан айтгъанда, гиччи өзгө ватаны болса, топурак савлы жаваллык да, ошгъар ерлик де, абурлу янашын да тувулунар адик. Республиканы вузаларына туюгенде бир-бир регионаны вакиллерине енгилликлер сакъланагъанлык да миллетлени арасында теңгсизлик тувдурла.

И. АЛИЯРОВ: Биз бирдагы бир затны унутта турабыз. Автономия масталасын бир-эки адамлар туюл, савлай миллет гётерген. Кьумук халк гъаракатны сьезинде мен шоу теренден англадым. Халк гъаракатчылагъа биревлер миллетчилеге йимик янашын тюз өтмей. Шу мастала гётерилген сонг, 16-нчы январда «Правда» газетде чыкгъан К. Задулаевни маънасы гъакъда да айтма сюемен. Шону ошумагъан ва ошуп биттен сонг къазалланмагъан кьумук ёктур. Мен өзгө пикирун айтман, кеплер менн булан рази болажаккы да билемен. Шо зараллы маъналы чыкмаккыны бизин республиканы башын тутгъанланы да уллу айыбы бар...

Мухбир: Лап ахырыныч сорав. Республикадагы милли газетлени гъакындагы сизин пикиругъуз?

А. КЪАПУРОВ: Шундагы кандидат ёлдашларым да менн булан рази болар деп өсиме геле. Бизин газетлени бойундагы югенлерден азатлап, олагъа аркылик бермеге герек. Эркиинлик, демократияны бары да тармактарда артырма заман болгъан. Дагыстан шо якъдан бек артда кьалгъан.

Ламъырлашуву язгъан Р. ГЪАРУНОВ.

гереки милли масталалар бар. Тек бугюн автономияны талап этген булан ону болдурмак учун шартлар ёк.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Милли масталаны гъакында айтгъанда, шулай затны өсгермеге арамай. Шо масталагъа хыйлы йыллар тергев берилмей тургъанга топураккы ишлетилме, пайдаландырма кеп кемчиликлер йиберилген. Тавда миллион гектарга ювук ерлер ташлангъаны гъакъда мен ошде өсгерген адим. Гьар миллетни автономия бирлиги, башгъа сёзлер булан айтгъанда, гиччи өзгө ватаны болса, топурак савлы жаваллык да, ошгъар ерлик де, абурлу янашын да тувулунар адик. Республиканы вузаларына туюгенде бир-бир регионаны вакиллерине енгилликлер сакъланагъанлык да миллетлени арасында теңгсизлик тувдурла.

И. АЛИЯРОВ: Биз бирдагы бир затны унутта турабыз. Автономия масталасын бир-эки адамлар туюл, савлай миллет гётерген. Кьумук халк гъаракатны сьезинде мен шоу теренден англадым. Халк гъаракатчылагъа биревлер миллетчилеге йимик янашын тюз өтмей. Шу мастала гётерилген сонг, 16-нчы январда «Правда» газетде чыкгъан К. Задулаевни маънасы гъакъда да айтма сюемен. Шону ошумагъан ва ошуп биттен сонг къазалланмагъан кьумук ёктур. Мен өзгө пикирун айтман, кеплер менн булан рази болажаккы да билемен. Шо зараллы маъналы чыкмаккыны бизин республиканы башын тутгъанланы да уллу айыбы бар...

Мухбир: Лап ахырыныч сорав. Республикадагы милли газетлени гъакындагы сизин пикиругъуз?

А. КЪАПУРОВ: Шундагы кандидат ёлдашларым да менн булан рази болар деп өсиме геле. Бизин газетлени бойундагы югенлерден азатлап, олагъа аркылик бермеге герек. Эркиинлик, демократияны бары да тармактарда артырма заман болгъан. Дагыстан шо якъдан бек артда кьалгъан.

Ламъырлашуву язгъан Р. ГЪАРУНОВ.

ЯНГЫ МАЛЛАР ЧЫГЪАРЫЛА

Хасавюртдагы приборлар кьурагъан завод янгы малланы чыгъарывуна давам өте. Бу йыл мунда алданокъ белгиле этилген станоклагъа тиркейген янгы генераторлар чыгъармагъа башлагъан. Пред-

приятени баш инженери Магъаммат Алидибиров айтагъан кюйде, өсгерилген генераторлар доньяны алдыны пачалыкларында кьолланагъанларындан бир де къалышмай. Шолай станоклар, радиомаллар чыгъарагъан министр-

ликлени, енгил промышленносту министрлигини Москвада, Бакуде, Киевде ва өзгө шагъарларда ерлешген предприятелеринде кьолланажакъ. Заводну кьурашдырив цехинде оланы бир уллу партиясы, документлери де онгары-

лып, ерлеге йиберилмеге гъазир этилген.

Халк кьоллагъан янгы малланы чыгъарыгъа да заводда ахшы агбамият бере. Бу йыл алывчулагъа люстраланы лампочкаларын якъмак учун кьолланагъан электрон алат, туристлер учун токну гючюн кюйлейген прибор, «Электрон» деген конструкторлар йиберижек. Шону акъчагъа

айландыргъандагы багысы 2 миллион манат бола.

Буссагъатгы вакътиде предприятени техника ясандырывларын янгыртыв юрюлуп тура. Гетген йыл шо муратлар учун 300 минг манат харжлангъан адик буса, бу йыл шо санав 330 минг манатга ерли артгъан. Ясандырывланы бир пайы бу заводну Къазбек районну Буртунай юртундагы

филиалында ерлешдирилеж.

Өсгерилген филиал гетген йыл арендагъа чыгып ишлем башлагъан. Шо янгы къайда филиалда иш чыгъарыву 25 проценте артырма имканлык берген. Гъали савлай предприятине шо алдыны къайдагъа чыгып ишлем герек деген ойгъа гелген.

О. МАНЪСУТОВ.

гереки милли масталалар бар. Тек бугюн автономияны талап этген булан ону болдурмак учун шартлар ёк.

А. ХАНАРСЛАНОВ: Милли масталаны гъакында айтгъанда, шулай затны өсгермеге арамай. Шо масталагъа хыйлы йыллар тергев берилмей тургъанга топураккы ишлетилме, пайдаландырма кеп кемчиликлер йиберилген. Тавда миллион гектарга ювук ерлер ташлангъаны гъакъда мен ошде өсгерген адим. Гьар миллетни автономия бирлиги, башгъа сёзлер булан айтгъанда, гиччи өзгө ватаны болса, топурак савлы жаваллык да, ошгъар ерлик де, абурлу янашын да тувулунар адик. Республиканы вузаларына туюгенде бир-бир регионаны вакиллерине енгилликлер сакъланагъанлык да миллетлени арасында теңгсизлик тувдурла.

И. АЛИЯРОВ: Биз бирдагы бир затны унутта турабыз. Автономия масталасын бир-эки адамлар туюл, савлай миллет гётерген. Кьумук халк гъаракатны сьезинде мен шоу теренден англадым. Халк гъаракатчылагъа биревлер миллетчилеге йимик янашын тюз өтмей. Шу мастала гётерилген сонг, 16-нчы январда «Правда» газетде чыкгъан К. Задулаевни маънасы гъакъда да айтма сюемен. Шону ошумагъан ва ошуп биттен сонг къазалланмагъан кьумук ёктур. Мен өзгө пикирун айтман, кеплер менн булан рази болажаккы да билемен. Шо зараллы маъналы чыкмаккыны бизин республиканы башын тутгъанланы да уллу айыбы бар...

Мухбир: Лап ахырыныч сорав. Республикадагы милли газетлени гъакындагы сизин пикиругъуз?

А. КЪАПУРОВ: Шундагы кандидат ёлдашларым да менн булан рази болар деп өсиме геле. Бизин газетлени бойундагы югенлерден азатлап, олагъа аркылик бермеге герек. Эркиинлик, демократияны бары да тармактарда артырма заман болгъан. Дагыстан шо якъдан бек артда кьалгъан.

Ламъырлашуву язгъан Р. ГЪАРУНОВ.

АЙТЫЛГАН СӨЗ—АТЫЛГАН ОКЪ

(Башы 1-чм бетте).

Этер мен ДАССР-ге халк депутат этилип сайлансам, бютюн гыракатымны округ-да яшайгъанлагъа онгача яшавлукъ уй къурмагъа, топуракъ участка белгилевге, табии газ, сув булан таъмин этивге, Ростов—Баку трасса-дан Алхожагентге ерли ёлгъа асфальт тутувгъа, хозяйств-воара спорт комплексин, Гю-сементде культура уюн къурувгъа бакъыражакъман. Гъали бизин совхозланы, ге-лимлерини орта гысапта 69 процентин оордеги къурумлар чыгъарып ала. Шону гез ал-гъа тутуп, управление аппа-ратны сакъламакъ учун гер-сетилеген акъчаланы къада-рын кемитеген кюйю этме-ге тарыкъ. Республика ва ерли толу хозяйство расчёт-гъа гечмекни, райондагы бары да промышленный пред-приятнелени чалышувун ахы-рынчы натижалар булан тув-радан-тувруа байлавлу этме-ки, совхозларыбызны терри-торияларында олардан тыш-дагы хозяйстволарыны къо-тавалары ерлешген топуракъ-ланы ихтиярны районгъа бер-мекни гъайында къалажакъ-ман. Тав ва башгъа тюрлю районлардан тюзге адамланы гечюрювню де токътатма-гъа тарыкъ.

Кандидатгъа залдан таба берилген сораулар ва олагъа жаваплар:

— Биз районну хозяйстволарында оордюрюлген юзюм-лю, республикадан тышгъа йнберми, учуз багъагъа сата-быз. Этер шону еринде иш-летиш, гъазир продукцияны ишпалагъа къуйса, пайдалы болмасын эли? Ондан къай-ры да, заводгъа тапшурула-гъан юзюмюнден, сизин хо-зяйство йнимик, «Гюсемент», «Алхожагент» совхозлар да неге хайыр алмай?

— Тюз айтасыз. Мен ал-ди да районну ёлбашчылары-ны алдында хозяйствора ча-гыр заводлар болдурувну, продукцияны еринде ишлет-меге тарыкълыгъы гъакъда-гъы масъалаланы айтгъанман. Тек не амал, таклифим якъ-

лав тапмады. Гележекде буса шо агъамиятны масъалаланы всерилген ёрукъда чечмеге тюшежек.

— Сиз нечик ойлаласыз, башгъа районланы хозяйстволарыны къотанлары ерлеш-ген топуракъланы, милли аралалыкъланы оорчюкдю-мей, къайтармагъа бажары-лармы?

— Мен шо къотанларда да болгъанман. Шо къотанлар, простой заёматчылар учун гъажатлы тюрлю, гъакимлеге тарыкълы. Адамлар, оьзлер учун тийишли онгайлыкълар яратылса, ерли совхозлагъа къошулуп къалмагъа разилер. Сайит Мирзаев 1936-чы йылда Къаагент юрта кол-хозчуну агълюсюнде тувгъан, къумукъ, 1962-нчи йылдан берли КПСС-ни члени.

Сайит Гъажиевич яшавда кеп къыйынлар гьрген, яш-лайын етим къалгъан, Буй-накис шагъарда яшлар уюн-де тарбиялангъан, 13 йыл-лыкъ чагъындан тутуп, ата юртунда колхозчу болуп заём-мат ёлуз башлагъан. 1953-нчу йыл Буйнакскиде 2 йыл-лыкъ бавчулукъ школаны битдирген. Совет Асгерини сыдраларында къуллукъ эт-ген. 1962-нчи йылдан берли «Къаагент» совхозда юзюм-чюлюк бригаданы бригадирин болуп заёмат теге, йылдан йылгъа гермекли уьстюнюк-лени къолда эте. Сынавлу юзюм оьсдюрювчюню заёмат-тына Ватанны ягъындан оьр къыймат берилген: ол «Гю-рметлев Белгиси» деген орден булан өки керен, Заёмат Революция орденлери булан савгъатлангъан. Огъар «Да-гъыстанны ат къазангъан юзюмчюсю» деген гюьрметли ат берилген.

— Аслу мурадым — хал-къыма, округдагы сайлавчу-лагъа гъалай къуллукъ эт-мек, — деп башлады оьзю-ню сёзлейин С. Мирзаев. — Мунда жамиятны пайдасы учун этилмеге герекли кеп санавадагы ишлени гъакъын-да айтмагъа бажарыла. Мен-ден алда чыгып сёзлеген кандидат да шо гъакъда вс-

герди. Ону такрарлап турмай, мен депутат этилип сайлан-сам, Гюьсемент юрта да-гъы да бир тюкен ачдырт-макъ, ичмек ва сугъармакъ учун пайдаландырылагъан сувну масъаласын чечмек, «Алхожагент», «Къаагент» совхозланы заёматчылары учун денгиз ягъада ял алыз зонасын болдурмакъ, округ-дагы совхозланы умуми ге-лимлерини 3 процентин дав-ну ва заёматны ветеранла-ры, кеп яшлары булангъы агълюлеге кемеклешмек му-ратда харжламакъ учун къо-лумдан телеген болушлукъну өтежекмен.

Салигъ Абдулагъатов 1943-нчу йылда Къаагент юрта къуллукъчуну агълюсюнде тувгъан, къумукъ, 1969-нчу йылдан берли КПСС-ни члени. Ол Магъачкъала шагъар-да В. И. Ленинни атындагы университетни битдирген, ата юртундагы орта школада учитель, райисполкомну халкъ-гъа билим берив белюгюню инспектору, районну заочный школаны заведующийи бо-луп ишлеген.

1966 — 1967-нчи йыл-ларда Совет Армияни сыдраларында къуллукъ этген.

Салигъ Магъамматович 1968-нчи йылда ВЛКСМ-ни Къаагент район комитетини экинчи, сонг биринчи секре-тары, партияны райкомуну инструктору, «Ленини байра-гъы» деген район газетни редактору, КПСС-ни Къаа-гент райкомуну секретары бо-луп чалышгъан.

1977-нчи йыл С. Абдула-гъатов партияны область ко-митетини таклифи булан па-чалыкъны аманлыгъын таъ-мин өтеген кадрлар гъазир-лейген Ф. Э. Джержинскийни атындагы СССР-ни Къызыл байракълы КГБ-сини оьр школаны билим алмакъ учун бакъдырыла. Шондан сонг ол ДАССР-ни КГБ-сини белюклерини бирисини, 1980-нчи йылда буса КГБ-ни Из-бербаш шагъар белюгюню на-чальниги этилип белгилеген.

С. Абдулагъатов къуллукъ борчларын намуслу кюйде кютгенлиги саялы ДАССР-ни

Оьр Советини Президиумуну, шолай да СССР-ни КГБ-сини Гюьрметлев грамоталары, кеп санавадагы медаллар, всделик савгъат булан савгъатлангъан.

Буссагъатгъы вакътиде С. Абдулагъатов отставкагъа чыкыгъан, запасдагы под-полковник.

— Ёлдашлар, мен сизин бары да талапларыгъызын оьлчеп-бичип къарамайлы, яшавгъа чыгъаражакъман деп инандырмагъа суюмеймен, — деп башлады оьзюню сёзле-вийн С. Абдулагъатов. — Тек бир затны ачыкъ кюйде ан-лайман — сизин юртгъа ге-леген ёлгъа асфальт тутмакъ-ны, жамиятыгъызын ичмек ва сугъарыш ишлени оьттер-мек учун гъажатлы болагъан сув булан таъмин этмекни чинк де башлап гъайында къалажакъман. Яшырмайман. ДАССР-ни халкъ депутаты этилип сайлансам, мен рай-исполкомну председатели бол-макъ учун оьзюмню кандида-турамны таклиф өтежекмен.

Ёлугъувну ахырында мен, абзарда, гип болуп, өртур-гъан давну ва заёматны ве-теранларыны бир белюгюню кырыйына ювукълашып, олар булан лакъыр өтдим.

— Булай ёлугъувлар өт-герилегенлиги, бир мандатны ерине уьч кандидат герсетил-генлиги бек ахшы, — деди яманокъ сынчы гьзлерин бу-лангъы тамаза. — Биз ола-ны арасындан кепибиз ушат-гъанына тавуш бермеге бола-быз. Буса да, юрегиме гир-ген пикруну айтмасам, има-ным дурус болмай, жамиятны алдына чыгып, депутат этилип сайланмагъа сюеген адамгъа оьзюню программасы гъакъда айтагъан заманда инг башлап саламатлыкъ тарыкъ, оьз гююн оьлчеп къарамакъ-ны, герти кюйде бар имкан-лыкъланы гысапта алмакъ-ны маслагъат гермен. Ёгъесе, «Айтылган сөз — атылган окъ» дегенлей, сайлавчуланы кычырыжкы сөзлер булан башын чырмап, алдатып бол-гъан депутатдан жамият гечмес.

А.Н. ЗАЛИМХАНОВ,
оьз мухбирибиз.

Оьз мухбирибиз Д. Жаватханов Къызылжуртдан билдире

Къумукъ поэзияны вечери

Шо гюн ахшам Къызылжурт-да шагъарлыланы къумукъ шаирлер, драматурглар, алим-лер булангъы къужурлу ёлу-гъуу оьтдю. Ону ача туруп, 4 номерли орта школаны дарс беривчюсю И. Гъажиев:

Жыйылгъанланы гелген

къонакълар булан та-ныш этди ва «Къарчыгъа» журналны редактору А. Акъ-евге сөз берди. Шаир оьзюню артадагы вакътиде язгъан шиъ-рулары булан вечерни ор-такъчыларын таныш этди.

Драматург Б. Атаевни сөй-

левюне де залда олтургъанлар тергевлю янашды.

Тарих илмуланы кандидаты А. Къандавуров жыйылгъан-ланы сорауларына толу жавап-лар берди.

Къумукъ халкъ гъаракаты-ны ёлбашчысы С. Алиев ягыр

тип къурувну вакътисинде жамият къурумланы ролю гъакъда ачыкъ мисаллар бу-лан лакъырлашды.

Вечерде хыйлы къумукъ са-рыилар да йырланды. Оланы оьзбашына чалышагъан ар-тистлер Д. Даева, А. Алханов, З. Атаев, Г. Шемеев йырла-ды. Тынглавчулар оланы гъа-рисини чыгъышын гючлю харс урувлар булан къаршылады.

«Умут» чыныкъдыра

Солакъ посёлокну Парковая орамында ерлешген бу беш къабатлы уйню гъалиден бир-аз алда башгъа уйлерден алышдырмай бажарылмай эди. Шо уйде де, башгъа уйлеге

хас кеп чечилмеген масъала-лар бар эди.

«Промнеруд» производство бирлешивню спорт ишлеге къарайгъан методисти Агъмат Рамазанов эсгерилген микро-

районда яшайгъан яшоьрмле-ни ва охувчуланы гююн би-рикдирме болгъан. Олар мун-дагы подвалда «Умут» деген комплекс ачгъан. Гъали шон-да 120 адам бар. Тюшден

сонг орта школаны охувчула-ры, ахшам иш битгенде пред-приятнени ишчилери спортну гъар тюрлю журалары булан машгул бола. Гъар адам йун-да сюйген спорт снарядлар бу-лан долана. Бажарыллу тре-нер А. Рамазанов олагъа ти-йишли насыгъатлар бере.

Аралыкълары беклеше

Къызылжуртадагы фосфор тузлар чыгъарагъан заводну гъакъында артадагы вакътиде кеп айтыла. Шо да англашыл-май тюрлю. Ону иши экология булан тыгъыс байлавлу.

Заводну ёлбашчылары туву-

лунгъан гъалны яхшылашдыр-макъ учун чаралар гермей деп айтма бажарылмай. Озокъда, халкъ да олар тез чечилгенни тюз талап эте.

Гелеген йылдан тутуп къо-кюрт натрий чыгъарагъан цех

токътатылажакъ. Ону оруна силикат керпич ишлетилме-гез алгъа тутулгъан, оьзге чаралар белгиленип ва кютюлюп тура. Мисал учун—къатынгилер учун иш ерлер болдурув. Шо саялы заводну

ёлбашчылары, Магъачкъалада-гъы тигив фабрик булан бай-лавлукъ тутуп, цехде гъалив тигив цех ачгъан. Гележекде химиклер енгил промышлен-ность булан байлавлукъун бек-лешдирип, айры тигив фабрик къурма токъташгъан. Алда-нокъ этилген гысаптагъа ге-ре химзаводда къурулагъан ти-гив фабрикде 600 тийтайына заёмат тегежек.

Байлавлукълары гентглеше

Заёматны янгы къайдалар-да къурув, хозрасчёт предприя-тиелени коллективлерине кеп ихтиярлар бере. Къызылжурт шагъарны уллу заводлары тыш пачалыкълар булангъы байлав-лукъларын гентглешдире. Ай-тагъаныкъ, автомат переключе-

чателлер чыгъарагъан «Даг-электроавтомат» деген завод оьзюню продукциясын 33 тыш пачалыкълар сата.

Гъайванланы семиртнве гентг кюйде къолланагъан ем преципитатны чыгъарагъан фосфор завод оьрде эсгерилген

предприятнени заёматчыла-рындан къалышмай. Гъали хи-миклер ФРГ-ни, США-ны ва-киллерни булан лакъырлашыв-лар оьттерип тура. Алдагы йыл химиклер оьзалени продук-циясын Китайгъа, Кубагъа, Югославиягъа ва оьзге пача-

лыкъларгъа сатды. «Полиграфмаш» завод да йилны башындан тутуп иш-замлы кюйде чалыша. Пред-приятнени коллективни чыгъа-рагъан печать өтеген ва оьзге машинлер социалист пачалыкъ-лагъа сатыла. Заводну дирек-тору артадагы вакътиде коман-дировкагъа Китайгъа ва ГДР-ге барып гелди.

Комсомолну члени Расул Жанмурзаев Дагъыстан юрт хозяйство техникумну бит-дирген сонг Вабаюрт район-дагы оьзюню анадаш юрту Мужукъайгъа къайтгъан. Оьзюню юртунда касбусуна гере иш табулмагъаны сая-лы, ону ювугъунда ерлеш-ген Къули районну къота-нында ишлеме башлагъан. Къазбековну атындагы шо колхозну ижара бригадасы-на зоотехник тарыкъ бол-гъан. Бригадада 400 бузав сакълана. Ону членлери

Промышленный предприятиелерде

Избербашдагы «ДагЭТО» заводну абзарына гиргенде, ону йийик, мукъаатылы иш-ленген, юк гетереген кранла-ны, урулагъан гючлю чёкюч-лени бир гъалда гелеген ава-зы чалынды.

Завод аслу гъалда промыш-ленность учун бек гъажатлы электротермический печлени он алты тюрлю журасын чы-гъара. Шо печлер оьр сан-лы булангъы болатны, алю-минийни ва оьзге къатты ме-талланы иритмек учун къол-лана.

Мунда янгыз электротерм-ический печлер чыгъарылып къалмай. Халкъ кеп къол-лайгъан гиччи къол арбалар, омузлу решёткалар, «Гриль» деген аш биширеген алат ва оьзге гъар гючлюк яшавда къолланагъан продукция да чыгъарыла.

Предприятнени он етти де-патенте ва Чаралар кюлагъы

ген. Бу йыл да 90 участка уьлешинежек. Къурулма ге-рекли 108 квартирлик уй-ню проект-смета документле-ри гъазирленген. Гъасили, 1994-нчи — 1995-нчи йыл-лагъа заводда ишлейген ба-ры да халкъ яшавлукъ уй-лер булан толу кюйде таъ-мин этилмеге герек. Денгиз ягъада 168 адамгъа ери бу-лангъы профилактикий ишле-нип тура. Культура къала, стадион, уьч ишлар бав-ком-бинат, пионер лагерь ишле-мек гез алгъа тутулгъан. За-

Цехде бир нече бригада бар. Магъамматрасул айтагъан кюйде, шоланы бирин бири-ден айырмагъа къыйын.

— Билемсиз, — Магъам-матрасул сөзюн узата, — кебюсю адамлар ишге яра-тивчу къайдада янашыв янгы инженер-техник къуа-лукъчулагъа хас зат деп гы-сап этелер. Шо тюз тюрлю. Касбусун гъакъ юрекден сюе-ген адам, или болса да, иши-не кратывчу къайдада янаш-маса, асил, оьр сан или бу-лангъы малны чыгъармагъа болмай. Бизин цехде шолай адамлар ишлей.

Мен касбума гере эконо-мистмен. Шо саялы болма-жрай, тюшден-ерден гысап этип, ишчилер, бригадирлер булан да гъакълашып, бизин цехни хозрасчётгъа гечюр-дюк. Тююн айтмагъа герек, гъаракатыбыз сыралы болду. Гъали, алда йимик, планлар

Лайыкълы адам

Хасавюрт районну хозяйстволарыны заёматчылары йимик, «Ботажурт» совхозну коллективни демократияны, ани-ликини шартларында юрле-ген сайлавлагъа гъазирликини барышында ихши гъаракатчы-лыкъ герсете ва сайлавланы оьзюнде де актив кюйде ор-такълашмакъ

Къайда ишлесе де, биринчи ерде адамлар булангъы иш, сонг буса касбу бажарывлукъ гелегенге ахшы тюшюнген Абдурагъым Абзагъирович коллективде ахшы абур къазана. Бара-бара районну оьлчевюнде ги жамият ишлерде де ор-такъчылыкъ этмеклиги булан гъаракатчы ёлбашчы гысапта

«Аллохотенте» совхозлар да неге кайыр алмай? — Тюз айтсам. Мен ал- да да районну элбашчылары- ны алында хосайствокка ча- гыр заводалар болдурувну, продукцияны еринде ишлет- меге тарыкчылыкты гыакъла- гы масталааны айтканмен. Тек не амал, таалифин акъ-

кыма, округдагы сайлау- лагъа гыалал кыулуку эт- мек, — деп башлады оязо- ну сыйлау С. Мирзаяев. — Мунда жамиятны пайдасы учун этикмеге герекли кеп санамагъы ишлени гыакъла- да айтмагъа бажарыла. Мен- ден алда чыгып сыйлаген кандидат да шо гыакъла ос-

шкыма, билим алмак- учун бакъдырыла. Шондан сонг ол ДАССР-ни КГБ-сини бейжюклерини бирсини, 1980- нчи йылда буса КГБ-ни Из- бербаш шагъар бейжюкю на- чальниги этилип белгиленген. С. Абдулагъатов кыулуку борчларын намуслу кюйде жютгендиги салым ДАССР-ни

ны маслагъа геремиз. Егъессе, «Айтылган сёз — атылган окъ» дегенлей, сайлаучулары кычырыкчы сёлер булан башын чырмап, алдатып бол- гъан депутатдан жамият гечмес.

А.-Н. ЗАЛИМХАНОВ,
ош мухбирибиз.

Жанмурзая Дагыстан юрт хосайство техникуму бит- дирген сонг Вабзюрт район- дагы оязоно анадан юрту Мужукъайгъа кыайтгъан. Оязоно юртуна касбусуна гере иш табулмагъаны сая- лы, ону ювугъунда ерлеш- ген Къули районну кыота- нында ишлеме башлагъан. Кыазбенонну атындагы шо колхозну юкара бригадасы- на эсотехник тарикъ бол- гъан. Бригадада 400 бузав сакълана. Ону членлери гыанналагъа емлер де бол- лер гыазирлей.

Сууратда: аш эсотехник Расул Жанмурзаяев бузав- наны багъатган вакъти. О. Исрапилов чыгъарган суурат.

Избербашдагы «ДагЗЭТО» заводну абзарына гиргенде, ону бийик, мукаятлы иш- ленген, юк гетереген крапи- ны, урулагъан гючю чёкю- лени бир гыалда гелеген ава- зы чалынды. Завод аслу гыалда промыш- ленность учун бек гыакъатлы электротермический печлени он алу тюрлю журсын чы- гъары. Шо пеллер оыр сеп- яны булангъы болатны, алю- минийни ва оьзге кыатты ме- талланы иритмек учун кыол- лана.

Мунда янгыз электротермич- еский печлер чыгъарылып кыалмай. Халкъ кеп кыол- лайгъан гиччи кыол арбалар, омуалу решёткалар, «Гриль» деген аш биширеген алат ва оьзге гыар гючлюк ашавда кыолланагъан продукция да чыгъарыла.

Предприятиени он етти де цехинде ва Чарада юртагы филиалында 3 мингте ювукъ адам загъмат теге. Гетген йыл мунда 32 миллион 400 минг манатны малы чыгъа- рылгъан. Планын уьстевюне 1 миллион 400 минг манат хайыр алынган. Амма шону булан бирге, завод 1989-нчу йыл ерлеге мал йибериюу планын 99,8 процентге тюр- гюл толтурма болмагъан.

— Бу ерде, оозокда, би- зин айыбыбыз да бардыр, — дей парткомну секретары Азим Алавутинович Ярагъ- матов. — Кеп зат бизден гыасил болмай да кыала. Чы- гъармагъа деп гёз алгъа тут- гъан «Плазма» деген янгы пенин бирсини багъасы 36 минг манат. Шо пенин чы- гъармагъа деп урунгъанда, сынавланы вакътисинде ону чертёжларында кеп хаталар бары белгил болуп кыалды.

Амма ишчилени ва инже- нер-техник кыулукучуланы яшавлуку, оьзге тюрлю со- циальный талапларын дурус кюйде чечмек иш чыгъары- ну артдырыгъа лап да улуу таъсир эте. Заводда йылда эки керен «Цехни гюню» оьттериле. Бары да ишчилер ортакъчылык этеген шо жы- йынларда, адатлы гыалда, ди- ректор, цехлени начальникле- ри, партком гыисап бере.

Парткомну секретарыны сёзюнден белгил болгъаны йимик, алда заводну ишчиле- ри учун бир де деп айтма- ырайгъан кюйде яшавлуку уйлер кыурулмай тургъан. Гыали буса шо масталагъа агъамият бериле, гетген йыл мунда бир 24 квартирлик, 90 квартирлик бирдагы коопе- ратив уй кыоллагъа берил- ген. Бу йыл да 24 кварти- лик уй ишлени тура, гет- ген йыл 30 адамгъа уйлер этмек учун майдан гёрсетил-

ген. Бу йыл да 90 участка уьшленежлек. Кыурулма ге- рекли 108 квартирлик уй- ню проект-смета документле- ри гыазирленген. Гыасили, 1994-нчи — 1995-нчи йыл- лагъа заводда ишлейген ба- ры да халкъ яшавлуку уй- лер булан толуп кюйде та- мин ишлемеге герек. Денгиз агъада 168 адамгъа ери бу- лангъа профинтерин ишле- ни тура. Культура кыала, стадион, уьч яшлар бавком- бинат, пионер лагерь ишле- мек гёз алгъа тутулгъан. За-

ген адам, ким болса да, иш- не яратычу кыайдада кнаш- маса, асла, оыр сан яны бу- лангъы малын чыгъармагъа болмай. Бизин цехде шолай адамлар ишлей.

Мен касбума гере эконо- мистмен. Шо сазлы болма- ырай, тюнден-ерден гыисап этип, ишчилер, бригадирлер булан да гыакълашып, бизин цехни хозрасчётгъа гечюр- дюк. Тююн айтмагъа герек, гыаракатыбыз сыралы болду. Гыали, алда йимик, планлар толмай кыала тура деп, ай- ны, кварталны ахырында болагъан чабывул ёкъ. Ала- паларыбыз да гетериме баш- лагъан.

Билемисиз, гыали пикру- ну цехибизин ижарагъа ге- чюрмеге яхшы эди деген ой кыурушгъан. Тек шо кыайда- гъа гечмек учун бизде гыали де толуп ишканалыклар ёкъ деп эсиме геле. Биздеги цех- лер бир-бири булан бек ты- гыс байланган. Нечакъты кыаст этсек де, оьзге цехден мал гелмесе, биревю пехде произавствону циклы йыры- ла. Натихада ижараны лап да аслу шарты бузула.

Мен цехни начальнигини пикрусуна тынглагъанда, ону ойлары заводну парткомну секретары Азим Ярагъматовну ойлары булан рас гелегенине мюжор болдум. Произавство- ну башын тутгъан бу эки де жагъил инженер янгыртуп кыурувну девюрюню адамла- ры экенине тюшондум.

— Бизин бригада интерна- ционал коллектив, — дей бригадир Магъаммат Абусала- мов. — Мен даргилмен, шо сварка этип турагъан улан — орус, кыабургъасындагы улуу гиши ону атасы: Анато- лий Григорьевич, О-о-о начар- сув, кыара мыйкылы исбайм улан лезгиле. Сиражутдин кыумукъ.

Бригадабыз гыар айда 8—9 электротермический цехни кюрчюсюн сала. Бек четим, улуу агрегатлар. Тек борчу- бузну кютебиз. Кёбюсю ай- ларда артыкчылыгы булан да...

Мен цехдеги сварка этеген агрегатланы, кравланы, рь- зе механизмлени ишлетеген- лер булангъы лакъыргъа тынглап, хыялы заман токъ- тайман. Цехде жамы гыара- кат узатыла. Д. АНЖЫЛЫЧЕВ

— Цехигиз нече де улуу майданны елеген. — Бизин цехде заводда аслу продукция саналагъан электротермический печлени кюрчюсю салына. Йылда 18 миллион манатны малын чы- гъарабыз.

Цехде бир нече бунмада бар. Магъамматрасул айтгъан кюйде, шоланы бирин бири- ден айырмагъа кыыйын.

— Билемисиз, — Магъам- матрасул сёзюн узата, — кёбюсю адамлар ишге яра- тывчу кыайдада, анынчы- ангы инженер-техник кыу- лукучулагъа хас зат деп гыа- сип этелер. Шо тюз тюгюс.

ген адам, ким болса да, иш- не яратычу кыайдада кнаш- маса, асла, оыр сан яны бу- лангъы малын чыгъармагъа болмай. Бизин цехде шолай адамлар ишлей.

Мен касбума гере эконо- мистмен. Шо сазлы болма- ырай, тюнден-ерден гыисап этип, ишчилер, бригадирлер булан да гыакълашып, бизин цехни хозрасчётгъа гечюр- дюк. Тююн айтмагъа герек, гыаракатыбыз сыралы болду. Гыали, алда йимик, планлар толмай кыала тура деп, ай- ны, кварталны ахырында болагъан чабывул ёкъ. Ала- паларыбыз да гетериме баш- лагъан.

Билемисиз, гыали пикру- ну цехибизин ижарагъа ге- чюрмеге яхшы эди деген ой кыурушгъан. Тек шо кыайда- гъа гечмек учун бизде гыали де толуп ишканалыклар ёкъ деп эсиме геле. Биздеги цех- лер бир-бири булан бек ты- гыс байланган. Нечакъты кыаст этсек де, оьзге цехден мал гелмесе, биревю пехде произавствону циклы йыры- ла. Натихада ижараны лап да аслу шарты бузула.

Мен цехни начальнигини пикрусуна тынглагъанда, ону ойлары заводну парткомну секретары Азим Ярагъматовну ойлары булан рас гелегенине мюжор болдум. Произавство- ну башын тутгъан бу эки де жагъил инженер янгыртуп кыурувну девюрюню адамла- ры экенине тюшондум.

— Бизин бригада интерна- ционал коллектив, — дей бригадир Магъаммат Абусала- мов. — Мен даргилмен, шо сварка этип турагъан улан — орус, кыабургъасындагы улуу гиши ону атасы: Анато- лий Григорьевич, О-о-о начар- сув, кыара мыйкылы исбайм улан лезгиле. Сиражутдин кыумукъ.

Бригадабыз гыар айда 8—9 электротермический цехни кюрчюсюн сала. Бек четим, улуу агрегатлар. Тек борчу- бузну кютебиз. Кёбюсю ай- ларда артыкчылыгы булан да...

Мен цехдеги сварка этеген агрегатланы, кравланы, рь- зе механизмлени ишлетеген- лер булангъы лакъыргъа тынглап, хыялы заман токъ- тайман. Цехде жамы гыара- кат узатыла. Д. АНЖЫЛЫЧЕВ

Лайыктылы адам

Хасавюрт районну хосайст- воларыны загъматчылары йи- мик, «Ботажорт» совхозну кол- лектив де демократияны, аян- лыкты шартларында юрлюе- ген сайлавагъа гыазирликни барышында яхшы гыаракатчы- лык герсете ва сайлавланы оьзюнде де актив кюйде ор- такъчылык этмеге умутлу. 207 номерли Ботажорт сайлав округундан ДАССР-ни халкъ депутатына кандидат этип совхозну загъматчылары бир гёнгюлден Хасавюрт рай- исполкомну биринчи заме- ли А. Бексолтановну гёрсет- ген.

XVIII партсъездин атындагы совхозда баш инженер болуп башлай. Шо загъмат коллектив де иш инженер партияны сьд- раларына да кыабул эте.

Балики, адамланы эсине, ша гыардан нелемей, юрт агълю- лер оьзлени арасындан вакил тапмагъанмы экен деген пикру гелмеге де ярай. Орокъда та- бар эди, лайыктылылар да бол- гъандыр. Тек халкъ республи- када гыакимликни оыр органы- на оьзлени вакилин танглай- гъанда, гермекли иш де, сёзю де, оьзю де булангъы адамны атын тийишли гере. Неке тюгюл, совхозну ишчилери, специалистлери, юрт агълюлер де район Совет- ге оьзлени аддан берлиги де- путаты, юрт хосайство ишле- ни бажарывуу специалисти, гыаракатчы ва гыайлы ёлбаш- чы Абдурагъым Абзагъирович- ни яхшы таний. Гыали биз бу сакъ кандидаты яшав ёлу, загъмат ва жамият чалышыву булан охувчуланы, айрокъда ону сайлаучуларын таныш эт- меге сюебиз.

Институтда алгъан билимле- рин туврадан-тувра юрт хо- зайство произавствода да ка- миллешдирип, мекенли сынав топлагъан сонг, 1974-нчу йыл да ол «Главагеставнодстрой- ну» охуа комбинатыны дирек- тору этилип белгиле. Шон- да юрт хосайствону сугъарып ишлери учун герекли яш спе- циалистлер гыазирлевде оыр касбу бажарывулугъун, бай сынавуу кыоллап эки йылда да кыолай чалышгъан сонг, ону произавстводагы ва жа- мият ишлердеги гыаракатчылы- гы булан бирге, адамлар бу- лангъы ишде арагъа чыкъ- гъан пагъмусуна тергев бакъ- дыралар. Шогъар гере респу- бликаны Агъачлык хосайство министрлигинде лап уллула- рындан бири гыисапланагъан Хасавюртдагы машинлешди- рилген агъачлык хосайствону директору этилип йибериле.

Машинлешдирилген агъач- лык хосайствону коллектив шол йылланы ичинде РСФСР-ни Министрлер Советини ва ВЦСПС-ни гёчювчю Кызыл байрагъын, сонг да акъча савгъатын 2 керен ала. Рос- сии Федерацияны Агъачлык хосайство министрлигини Гьюрметлев доскасына да азы- ла.

Къайда ишлесе де, биринчи ерде адамлар булангъы иш, сонг буса касбу бажарывулукъ гелегенге яхшы тюшонген Абдурагъым Абзагъирович кол- лективде яхшы абур кыазана. Бара-бара районну оьчлевюнде ги жамият ишлерде де ор- такъчылык этмеклиги булан гыаракатчы ёлбашчы гыисапда арагъа чыгъа. Шогъар гере болма да ярай, 1984-нчу йыл да А. Бексолтанов Хасавюрт райисполкомну председателини биринчи заместители ва рай- онну юрт хосайство управление сини, артадгы кыурум алы- шынывлардан сонг буса агро- промышлени комплексини ёлбашчысы гыисапда жаваплы борчларын бажарывуу кюйде кютме башлай.

Къайсы ишде де, не дара- жада жаваплы борчлар тапшу- рулса да, толуп кюйде берилип чалышма уйиренген, оьзюне де, оьзю булан ишлейгенлеге де талапы ёлбашчы бу кыулу- гъунда да натихалы чалы- шагъангъа улуу Хасавюрт рай- онну кеп тармакылы юрт хо- зайствосуну кеп миллетли загъмат коллективлери шагъат. Шогъар районну колхозлары- ны ва совхозларыны загъмат коллективлери юрт хосайство- ну кёбюсю тармакларында этишген натихалар да шагъат- лык эте. Оьзюндеги янгы- лыклагъа, алдыны сынагъа даимлик тергевю хосайство- ланы кёбюсю сиптечи специа- листленин талпыныву булан бирикдирип, гелишдирип бажаргъанлыгы авлакчылыкъ- да илмуну уьстюнлюклерин гентг кюйде кыоллагъа яхшы имканлыклар ярата. Уьстевю не, шо хасияты, ишге яратыв- чу кыайдада янашыву А. Бек- солтановгъа буйрукъу ёлбаш- чыдан, аппарат кыулукучудан масталааны экономька ёлда гыакълашып чечеген гыалиги талаплагъа кеплерден алдын- гачмеге кёмек эте.

Абдулманал САЛИМУРЗАЕВ, Хасавюрт районда «Ха- савюрт» деген машинлеш- дирилген предприятиени инженер-экономист.

ГЫАСИЛЛЕР КЪУВАНДЫРА

Ленин районда «Элдама» кыуш фабрикни коллектив иш- артадгы заманларда загъ- матда уьлгю герсете. Ачык этип айтгъанда, мун- да гетген йыл пачалыкыгъа 2200 тонна кыуш эт тапшу- макъ гёз алгъа тутулгъан болгъан. Шо артыкчылыгы булан кютюлген.

Фабрикде кыушчулар эки бригадагъа бейжюп ишлей. Шоларда Магъамматшарип Байсонгуров, Абдулла Жаб- раев ёлдашлар ёлбашчылыкъ эте. Коллективлени арасында

генглешген социалист ярыш- да бир — о бригада; бир — бу бригада алдынлыкъ ала. Оьтген йылны ахырына гыар коллектив 1 минг 500 тонна- гъа ювукъ кыуш эт болду- гъан.

Коллективде 30 кыушчу ишлей. Шолардан Сакинат Хидриева, Умужат Кыаплано- ва, Патимат Жанбатырова, кыызардашлар Мукъсанат ва Гыалимат Абсаламовалар кыуш- лагъа кыулукук этивде оьз- гелеге яхшы уьлгю герсете. И. РАГЪИМОВА.

ША-да кыялал ар-
тлар оосолорун сак-
тат фермалар ар-
тлар хурталар топурак-
кыялалогон артдыра-
ты минерал кыялалык
экономика этиге им-
ык бере. Таман ча-
хурту булагым топу-
рын магнийлик зик ка-
азоту беш керен, ка-
буса 11 керен ар-
буса. Устемне де
топурактын ангил-
лик асузлу кылде ар-
та терекимин тамур-
та дагым да терек-
ке кымен этик, баш-
ке кыялалык кыя-

адамзат чалышыну булан машгул бола, документаларга гере буса олар 80 манат ала. Шолай болганда, кимден нечаклы алмагга герекии гыа-кында гысаплар эте туруп, тарбиялачуланы ва бухгалтер куулукчуланы башын ижитмеге герекии?

Эгер кыйсы буса да бир гюн озылени ашы яшлар ба-вунда болмажыгы ада ол

навуна гере ашамлык да-заказ этиле, шону натижа-сында продукталаны тутумлу кюйде харжламагга имкан-лык тузудуна.

Кеп яшлы аналагга, бой-дак аналагга, асгер куул-дукдагы воинлени аглю-лерине енгиликлер этиле. Олар аягыз ярты гыакъ телей.

А. ПЕЛЕЦЕНЕ,
ТАСС-ны мухбири.

Иоханнесбургну муниципалитет шагъары «Эрини са-ты-алыну зонасы» деп бидирген. Демек, буссагытгы на-кытме бары да расаланы вакиллери ону бары да район-ларында саты-алында ортакчылык этмеге бола. Шону гыакында «Стар» газети бидирген. Индия океанны ягъа-сындагы инг уллу порт шагъары Дурбан да ЮАР-ны эки де ашу шагъарларындан уялло алып иш герекеге сюе.

СУРАТДА: Дурбанны яшлары — кыралары да, акъла-ры да бирлешип иш гереке, уллулардан эсе расаланыны че-тимликлерин хыйлы да рагыт энмеге бола.

АП — ТАСС.

да булай гыакы чыгъабыз: ФРГ-ни ватандаш-лары тукум-лукта тур-май. Болса да, соравлар герекегеки ижики, уяк-де инг де белгиле адам те-левизордан мастара-шат программаланы хорютеген кинки Отто Вадкес.

КЫЗЫЛ ХУРТЛАНЫ САТА

США-да кызыл ер хуртлар осыдирип сата-ган фермалар аз болот. Шолай хуртлар тукум-лукта иманлыкты арттыра-кыйлы иммерал кылыны-лени экономика этмеге им-канлык бере. Таман ча-кы хурту булагымы току-рактым максим эки ке-рен, азоту беш керек, ка-лийи буса 11 керек ар-тык бола. Устезине де олар топурактым енги-лигиин асуалу кюйде арт-дыра ва тереклени тамур-ларына дагы да тере-лешмеге кемеке этип, бе-лешмеге имканлык ту-дура.

ЭКМЕК ДЕН ТЮЗЕЛДИК

Кестекдеги (Хасавюрт рай-он) өкмек тюкен абулганда, өкмекни юртагы ашамлык маллар болаган тюкенде са-таган болду. Амма онда алда йимик мурад битмей, ватандаш-ланы агындан хыйлы рази-саликлер тузудуна. Себеби — өкмекден кысылаган-лык болуп токтады. Шо са-лаи юрта ашайганланы кеп-лери өкмекни артындан Чон-тавулга барып айланмагга

борчлу болду. Экемек тюкенни аныгдан ачмакы халк кеп-суйсе де, райпону элбашчыла-ры эшитмейген, герекейген бо-луп турдулар.

Арт вакытте бизин «Ок-тябри 10 Яыллыгы» деген совхозну партия кзурумуну коммунистлери, юрт Советни депутатлары Д. Жанакъавов-ну, В. Девлетмиразевни, С. Са-пиватовну снитчилиги ва гыай этип айланыу булан юрт

да аныг өкмек тюкен ачылды. Гыали юртлулар өкмекден тю-телип тура.

Бу тюкенде давуу ва загъ-матны ветеранларыны куул-дуклары кютюле, олар учун ун, май, эт ва озыге тарыкы болаган маллар гелтириле. Уллуланы да, гиччи алывчула-ны да сатычу З. Зурхаева исси кыаршылай.

Д. ИРБАЙХАНОВ.

Давну ва загъматны ветера-ны, жавангентли Мухтарпа-ша Бадырханов ардагы 20 йыл Янгыкыягент юрта ашай. Гыали-гыалилерде озы-ню «Ленин ёлуна» язган кагызында ол: «Мен 1981-нчи йылдан берли легковой автомобилге райисполкомда гезикдемен. Амма шо гезик магъа етишгенче не заманга ерли кыаравуллама тарыгы, автомашинлер не ёрукда сатылаганы магъа белгисиз», — деп кыстониуп язган эди. Шонда автор озыню яшав ёлу: намуслу загъмат текени, Уллу Ватан дава ортакчылык эттени гыакъ-да эсгере туруп, озыню Ян-мик ветеранлар — давуу са-кыатлары тийишли енгилик-лерден кысылаганына кый-налаганын англата.

Кагыызга байлаву Кыя-гент районга барма тюшю. Мухтарпаша Бадырханов бу-лан уюнде ёлукдум.

Бийиксув, чачына, сакъа-лына акъ гирген назик кыар кыаралы тамаза мени исси сорашы булан кыаршылады. Не мурад булан чыкыганым-ны билгенде, редакцияга яз-магъа ону не не зат борчлу эттени гыакъда текмей-чачмай англатды.

Арада болган лакъырла-шыудан сонг булай соравлар тувулуяду: М. Бадырхановну арзасы кыачан ва кыайсы номер булан регистрация этилген? 1981-нчи йылдан

Кагыызга гере командировка Савда хадирина билейик

гыалиге ерли давуу ортакчы-ларына ва сакъатларына не-че легковой автомашин са-тылган? Райисполкомда да-вуу ортакчыларыны гезиги кзурулганмы ва олар не кыайдада яшавга чыгъары-ла? Бу соравлагга жаваплар алмак учун райпланы пре-седатели У. Гыажихановну агына гирмеге тюшю. Мени мурадымны англаганда ол: — Муна кыарагыз, бу журналда бары да арзалар азыла, сюе бусагыз, айрыча давуу ортакчыларыныки де бар, — деп, списокну узатды.

Гертиден де, давуу ортак-чыларыны айрыча гезиги кзурулган. Онда 77 адам бар. 1981-нчи йыл сентябр-ни 16-сында М. Бадырханов-ну арзасы 70-нчи номер бу-лан гысапга алынган, гыали буса ол 28-нчи ерде.

— Ветеранлагга — давуу ортакчыларына, сакъатла-рына автомашинлер сатывда

бары да зат ёруклу гереке-мей. Мисал учун, муна 1983-нчи йылда районга гелген 10 машинден бириси сама ветеранлагга сатылмаган. Шо тюзмю дагы? — деп сорайман.

— Шону мен де алив гере-меймен, сонгтуу 1984, 1985-нчи йылларда да давуу ор-такчылары унутулган. Шо-ну учун оланы агындан ту-вулунаган разисаликlege кыаршы бир зат да айтмагга болмайсан.

— Оланы алдын алмак учун не йимик чаралар ге-рюле?

— Оьтген йыл райиспол-комну жыйынында 25 апрелде аныг кыарар кыабул этилген. Гележекде ватандашлагга машинлени сатывну юрт Со-ветлени исполкомларындан, районну ветеранларыны совет-тинден таба пайламагга им-канлыклар яратылажакъ. Бизге буса ерлерден машин-

лер тийишли адамлагга гере-сетилгени гыакъда печатлар булан гертилеген документ-лер тележек. Озокда, юрт Советлени исполкомлары шо масъаланы чечинде ерли пар-тия ва профсоюз кзурумлар булан биригип чалышмагга гереке.

Бу йыл бизин уяккыезде Уллу Ватан дава кыазаныл-ган Устыюлюкню 45 йыл-лыгыны лайыкы кыаршы-лавга айрыча агъамият бе-риле. Сонгтуу насруланы та-лайлы гележеги учун кыанын, жанын аямай абушганланы болган чакы гентюн ал-мак кыайсыбаны да сый-лы борчбуз.

— Алдагы йылларда 20-дан да кеп машин сатыла-ган гезиклер болду, гыали районга йылда 3 — 4 ма-шин тююл герекетилмей, — деп талчыгып сейледи Кыя-гент райисполкомуну предсе-датели Р. Алиев. — Бу йыл юбилейни гыорметине легко-вой автомобиллени барысын да давуу ветеранларына ва сакъатларына бермеге токт-ташганбыз.

Булай, ахшылыкга алы-наган абатны мен де алив гёрдюм. Дурус пику. Макъ-тавуу ва кыоччакъ ветеран-ланы хадирина биз савда бил-меге герекебиз.

К. ГЫАСАНОВ,
өз мухбирибиз.

Бютион дюкыда йимик Пекинде де адамлагга орамланы кымытп чыкмак учун хас ерлер белгилеген. Тек 70-дан оьтген кыарт — адамлагга орамны озылер сюйген ерикден кымытп чык-магга ихтияры бар. Шо-фёрлар олагга ёл берме-ге бочлу.

МАФИЯ КЫАНДАН ЧЫКЪГАН

XVII асруда Палри-мода дворнякыны ашмуг-гыны бирлиги иш гере бол-ган. Олар заман-заман Трапаны тавданы Мафио деген ерине жыйыла бол-ган. Тарихчилен пику-ларына гере, гыали ма-фия деген сёз шондан баш ала. Тек шо сёзю о заманга озытерече ойна-шган дворнякыны гыа-ракатына ошашлы геле-ген бир ери де ёк.

Редактор
С. Н. ВАЛЮЛЛАЕВ.

ЮЗ УЪЧ ЙЫЛЛЫКЪ ТАМАЗА

Эрнели юрта (Буйнак-ск район) озыне 103 йыл болаган Нурмагъамма Су-лейманов деген тамаза ашай. Юрта ондан уллу адам ёк. Тамаза гыали буссагытда да жалъ ва хошлу айлана. Ону авлетлери авлетлери ав-летлери 100-ге ювукъ бар. Олар кёбюсю авлак ишлер булан машгул. Оланы ара-сында учителлер, медицина куулукчулар, инженерлер де бар.

Нурмагъамма дарман деген

затны билмей. Больницада бир де болмагъан. Ол радио-гъа, музыкагъа тынглама-гъа кеп сюе, кеп санавдагы хабарланы биле. «Омюрюм-де бир де папирос тартма-ганман, тюзю, байрам гюн-лерде чакыыр ичгенмен», — дей бола тамаза. Нурмагъам-ма арпелилилеге бажарывлу журнайчы гысапда белгиле. Ол кеп йылланы узагында тойларда зурнай согъуп гел-ген, хыйлы жагыллер ону зурнайына бийиген, гыали

буссагытда да тамаза аур-найдан айрылмай, дагыстан макъамланы алив согга.

Ол яшавда кеп агъвалат-ланы гереген. Кыойчу да бол-ган, туварчы да болган. Ватандаш давуу йылларында Кызыл Армияны сыдрала-рында душмангъа кыаршы абушган, биринчи колхозла-ны кзурувда актив кюйде ор-такчылык этген. Биз Нур-магъамма агъавгъа дагы да узакъ оьмур, савлукъ ёрайбыз.

В. ВАЛИЕВ.

ТАЛАТГЮН, 27 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА
8.30 120 минут. 8.35 Мультифильмлер. 9.00 «Гю-нешли ел». Телевизионный чебер фильм. 4-нчо баш — «Наран тавдагы ёлугъу». 17.00 «Ракурс». 18.10 «Да-гыстан» деген программа. 18.30 Заман. Янгылыкъла-ны телевизионный куулугъу. 19.00 Яшорюмлер учун. 19.30 Кинолаторам. 21.00 Заман. Янгылыкъла-ны телевизионный куулугъу. 21.30 Агъамиятлы баяндык. 21.40 «Гюнешли

ел». Алты серийлы телеви-зионный чебер фильм. 5-нчи баш — «Наданы ва Витяны юбилей». 22.55 Язы-чу Владимир Максимовну янында кыонакылыгъда. 23.55 Янгылыкъланы теле-визионный куулугъу.

II ПРОГРАММА
8.00 Эртенги гимнастика. 8.15 «Объективде — жан-жанывар». Илму-англатгы фильм. 8.35, 9.35 Уякыло яшавну психологиясы. 10-нчу класс. 9.05 Француз тил. Охутувну биринчи йылы. 10.05 Француз тил. Охутувну экинчи йылы. 10.35, 11.35 Тарих. 7-нчи класс. 11.05 Мамам, папам ва мен. 12.05 Такрарлав

телефильм. «Ягъ-намус». Беш серийлы телевизион-ный чебер фильм. 1-нчи ва 2-нчи серийлары. 14.50 Мультифильмлер. 15.25 «Ахы-рычы кыаттыгон» деген чебер фильм. 16.55 «Салам, музыка». 18.10 Заман. Янгылыкъланы телевизион-ный куулугъу. 19.00 СССР-ни Оьр Советни сессиясын-да. Перерывинде — «Гече-гиз ахшы болсу, гичтипар-лар».

АРБАГЮН, 28 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА
8.30 120 минут. 8.30 «Салам, музыка». 9.15 «Гю-нешли ел». Алты серийлы телевизионный чебер фильм.

5-нчи баш — «Наданы ва Витяны юбилей». 10.10 «Канзилер». 16.30 «Тана-пус». 17.20 «Сайлавлар-90». 18.30 «Дагыстан» деген программа. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизион-ный куулугъу. 19.00 Янгыртм кзурув: масъа-лалар ва оланы яшавга чыгъары. Пенсияланы ва отпусналаны гыакындагы СССР-ни законларыны проектлерин арагъа салып ойлашабыз. 20.15 «Эсе-диклер булан яшамга биз-ге гыали де эрте». Э. Пехе-ны яратывчулугъу гыакыны да фильм-концерт. 21.00 Заман. Янгылыкъланы теле-визионный куулугъу.

21.30 Агъамиятлы баяндык. 21.40 «Гюнешли ел». Алты серийлы телевизионный че-бер фильм. 8-нчи баш — «Якълав». 22.50 «Схонбе-кеплейн орамдагы чынов-никлер». Телевизионный очерк. 23.35 «Бизин варис-лик». Рус инче саниятыны 100 йыллыгы. Адамланы оьз коллекцияларындан ку-рулган выставка. 00.20 Янгылыкъланы телевизион-ный куулугъу.

II ПРОГРАММА
8.00 Эртенги гимнастика. 8.15 «Объективде — жан-жанывар. Йыланлар». Илму-англатгы фильм. 8.35, 9.35 Информатиканы ва гысап

этиз техниканы кюрюлер. 11-нчи класс. 9.05 Немец тил. Охутувну биринчи йылы. 10.35, 11.35 Музыка. 5-нчи класс. 11.05 Илму-англатгы фильмлени про-граммасы. 12.05 Такрарлав телефильм. «Ягъ-намус». Беш серийлы телевизион-ный чебер фильм. 3-нчо се-риясы. 15.00 «Аныг кыо-шугъанлар учун гюнлюк». Чебер фильм. 18.30 Ус-тюнюлюкю 45 йыллыгына. Солдат мемуарлары. 3-нчо фильм — «Юрт учители». 17.25 Яшлар учун (ингилис тилдеги дарс булан бирге). 18.25 Коллаж. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизион-ный куулугъу. 19.00 «Бай-

лавлукъгъа чыгъабыз». Ма-гъачкыла темир ёл стан-ция бёлюгюню начальниги А. И. Кирюшин булан оху-чу яшланы ёлугъу. 19.40 ГАПО-ну председате-ли М. М. Дербинев берил-лише ортакчылык эте. 20.00 «Гечегиз ахшы бол-сун, гичтипарлар!» «Биз кыонакылыгъдабыз». 20.15 СССР-ни Оьр Советни сес-сиясында. Информатика берилиш. 21.00 Телевизион-ный музыкалы абонемент. «Декабрь вахшамлары». «Пастернакны дюнясы». 4-нчо берилиш. 22.00 Му-зыкалы конкурс программа. 23.45 Гандбол. СССР-ни чемпионаты. СССР-ни ва

Польшаны жыйым коман-дары. 2-нчи оюн. ЧССР-ден берилиш.

ТАЛАТГЮН, 27 ФЕВРАЛЬ
7.15 «Тангчолпан» деген информация. Публицистика программа. 17.00 Яныг хабарлар. 17.20 — 18.00 «Кыаптын». Сатиралы радио-журнал.

АРБАГЮН, 28 ФЕВРАЛЬ
7.15 «Тангчолпан». 17.00 Яныг хабарлар. 17.20 — 18.00 «Намус». Политика жамият радио-журнал.

РЕДАКЦИЈАНЫ АДРЕСИ:
367007, Магъачкыала, Комсомол проспекти, 61.

ТЕЛЕФОН НОМЕРЛЕРИ: редакторну заместителяны — 7-24-96, жаваплы секретаргъа ва партия бёлюгюне — 7-28-76, юрт хозайство бёлюгюне — 7-22-72, кагызлар ва информация бёлюгюне — 7-28-83, культура ва промышленность бёлюк-ле — 7-22-81, издательствогъа — 7-51-92, бухгалтериягъа — 7-30-94.

Газета отпечатана офсетным сго-бом в типографии издательства Да-гестанского обкома КПСС. (И. Ко-морский проспект, 61).